EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 9.7.2020.
COM(2020) 302 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

2019. gada ziņojums par konkurences politiku

{SWD(2020) 126 final}

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

2019. gada ziņojums par konkurences politiku

1. Ievads

2019. gads iezīmējās ar jaunu pilnvaru termiņu Eiropas Savienības iestādēs. Pēc vēlēšanām, kuras notika maijā un kurās piedalījās lielākais vēlētāju kopskaits kopš 1994. gada (50,66 %)[1], Eiropas Parlaments apstiprināja jauno Eiropas Komisijas sastāvu, balstoties uz prioritātēm, kas bija izklāstītas ievēlētās priekšsēdētājas *Ursula von der Leyen* politikas pamatnostādnēs[2]. Priekšsēdētājas izpildvietniecei jautājumos par digitālajam laikmetam gatavu Eiropu *Margrethe Vestager* adresētajā pilnvarojuma vēstulē uzsvērta nepieciešamība *nodrošināt to, ka konkurences politika un noteikumi atbilst mūsdienu ekonomikas prasībām, tiek stingri piemēroti un sekmē spēcīgus Eiropas uzņēmumus gan iekšēji, gan globālā mērogā*[3].

ES konkurences tiesību pamati mūsdienās ir tikpat aktuāli kā laikā, kad pirms vairāk nekā 60 gadiem tika parakstīts Romas līgums. Eiropas konkurences noteikumi nodrošina visu lielumu uzņēmumiem taisnīgu iespēju konkurēt un palīdz iekšējā tirgū nodrošināt taisnīgus nosacījumus Eiropas patērētājiem. ES konkurences noteikumu izpilde palīdz radīt atvērtus un konkurenci nodrošinošus tirgus, kas padara Eiropas uzņēmumus efektīvākus, inovatīvākus un konkurētspējīgākus globālā mērogā. Komisijas īstenotā konkurences politika un izpildes panākšanas darbības 2019. gadā joprojām tika vērstas uz konkurenci ierobežojošu rīcību un pasākumiem tirgos, kuri ir svarīgi gan ES iedzīvotājiem, gan uzņēmumiem, piemēram, attiecībā uz telesakaru un digitālajām nozarēm, enerģētiku un vidi, ražošanu, finanšu pakalpojumiem, nodokļu sistēmu, lauksaimniecību, pārtiku un transportu.

Vienlaikus ir svarīgi, lai ES konkurences regulējums arvien būtu atbilstošs strauji mainīgās pasaules prasībām – tas pastāvīgi jāpielāgo zaļai un digitālai nākotnes ekonomikai. Konkrētāk, ES konkurences politikas ietvaros jārisina jaunās problēmas, kas saistītas ar datu izmantošanu, algoritmiem un strauji mainīgiem tirgiem vidē, kurā arvien lielāka nozīme ir digitalizācijai, kā arī jānostiprina sadarbības tīkli starp dalībvalstu iestādēm un Komisiju, lai atbalstītu godīgu konkurenci vienotajā tirgū. Paralēli tiek izvērtēti attiecīgie valsts atbalsta noteikumi, ieskaitot vides un enerģētikas pamatnostādnes, kuras tiks pārskatītas arī tādēļ, lai atspoguļotu Eiropas zaļā kursa mērķus.

Komisija 2019. gada aprīlī publicēja ziņojumu "Competition policy for the digital era" ("Konkurences politika digitālajā laikmetā")[4], kuru sagatavoja trīs neatkarīgi īpašie padomdevēji un kura mērķis bija sniegt ieguldījumu Komisijas notiekošajā pārdomu procesā par to, kā konkurences politika var vislabāk kalpot Eiropas patērētājiem digitālā, strauji mainīgā pasaulē. Ziņojumā analizētas digitālās ekonomikas galvenās iezīmes, proti, milzīgs

[1] Skatīt https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20191029IPR65301/final-turnout-data-for-2019-european-elections- announced.

[2] *Ursula von der Leyen*, "*Eiropas Savienība, kas tiecas uz augstākiem mērķiem. Mana programma Eiropai*" Politikas pamatnostādnes nākamajai Eiropas Komisijai (2019–2024), uzruna Eiropas Parlamenta plenārsēdē, 2019. gada 16. jūlijs: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_lv.pdf.

[3] *Ursula von der Leyen*, pilnvarojuma vēstule *Margrethe Vestager*, priekšsēdētājas izpildvietniecei jautājumos par digitālajam laikmetam gatavu Eiropu, 2019. gada 1. decembris, pieejama vietnē https://ec.europa.eu/commission/commissioners/sites/comm-cwt2019/files/commissioner_mission_letters/mission-letter-margrethe-vestager_2019_en.pdf.

[4] Skatīt http://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419345enn.pdf.

apjomradītais ienesīgums digitālo pakalpojumu jomā, tīkla ārējā ietekme un datu nozīme, kā rezultātā ir izveidojušies lieli galvenie digitālie operatori.

Lai turpinātu nodrošināt konkurences tiesību atbilstību paredzētajam mērķim, Komisija 2019. gadā veica vairākus plašus izvērtējumus, kuru mērķis ir novērtēt konkurences noteikumu darbību, lai nodrošinātu pamatu lēmumiem par nepieciešamību uzlabot spēju risināt daudzas no problēmām un uzlabot izpildes efektivitāti. Šī novērtēšana aptver pretmonopola noteikumus, kuri zaudēs spēku jauno pilnvaru laikā, un attiecīgās pamatnostādnes, vairākus valsts atbalsta noteikumus un norādes, kā arī dažu uzņēmumu apvienošanās kontroles noteikumu izvērtēšanu, kas turpinās. Gada beigās priekšsēdētājas izpildvietniece *Margrethe Vestager* paziņoja arī par to, ka tiks izskatīts paziņojums par tirgus definīciju.

Konkurences politikai ir arī nozīmīga loma ES modernajā rūpniecības politikā, kuras mērķis ir padarīt Eiropas uzņēmumus inovatīvākus un tādējādi konkurētspējīgākus starptautiskajā mērogā. ES valsts atbalsta noteikumi palīdz īstenot šo mērķi gadījumos, ja vērojamas tirgus nepilnības un nepieciešamība stiprināt vērtības veidošanas ķēdes. Komisija 2018. gada decembrī un 2019. gada decembrī konstatēja, ka divi projekti, par kuriem vairākas dalībvalstis bija kopīgi paziņojušas Eiropas prioritārajās jomās – attiecīgi mikroelektronikas un akumulatoru jomā –, atbilst ES valsts atbalsta noteikumiem un ir visas Eiropas interesēs[5]. Iesaistītās dalībvalstis šiem abiem projektiem kopā nodrošinās finansējumu līdz 5 miljardu EUR apmērā, turklāt abos projektos plānots papildus piesaistīt privātās investīcijas 11 miljardu EUR apmērā.

ES konkurences politiku īsteno, izpildot Līgumā balstītos noteikumus, balstoties uz rūpīgu ekonomisko analīzi un ievērojot pienācīgu procesu. Tādējādi pamatprincipi un standarti, ko Komisija īsteno izpildes panākšanas prakses ietvaros un sekmē pasaules mērogā, ir nediskriminācija, pārredzama un paredzama izpilde, tiesības uz uzklausīšanu, kā arī konfidencialitātes aizsardzība.

Eiropas konkurences noteikumu izpildē Komisija cieši sadarbojas ar dalībvalstu konkurences iestādēm un tiesām. Vienlaikus, lai panāktu patiesi globāla mēroga vienlīdzīgus konkurences apstākļus, Komisija aktīvi sadarbojas ar attiecīgajiem starptautiskajiem forumiem un konkurences aģentūrām visā pasaulē. Pasaules Tirdzniecības organizācijas ietvaros Komisija iesaistījās sarunās par e-komerciju un telesakaru pakalpojumiem, kā arī par starptautisko subsīdiju noteikumu uzlabošanu.

ES konkurences noteikumi atbalsta spēcīgu Eiropas uzņēmumu – lielu, mazu vai vidēju – izaugsmi un attīstību. Tomēr globālā mērogā Eiropas uzņēmumi saskaras ar vairākām problēmām saistībā ar konkurences apstākļu vienlīdzību. Šo problēmu risināšanai piemērotāki ir citi instrumenti, kas nav konkurences tiesības. Komisijas notiekošajā pārdomu procesā cita starpā tiek skatīts, kādā mērā ar ES esošajiem rīkiem varētu pievērsties ārvalstu subsīdiju un valsts īpašumtiesību kropļojošajai ietekmei un kādi papildu instrumenti (vai instrumentu kopums) varētu būt nepieciešami.

Šajā ziņojumā ir sniegts neizsmeļošs kopsavilkums par Komisijas veiktajām darbībām konkurences politikas jomā 2019. gadā (I daļa). Tādējādi šis ziņojums neaptver Komisijas darbības ES ekonomikas atbalstam Covid-19 uzliesmojuma kontekstā. Plašāka un sīkāka informācija par ziņojumā aprakstītajām darbībām ir pieejama pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā (II daļa) un Konkurences ģenerāldirektorāta tīmekļa vietnē[6].

[5] Skatīt https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_18_6862 un https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_19_6705.
[6] Skatīt https://ec.europa.eu/competition/index_en.html.

2. ES konkurences politikas un noteikumu izpildes efektivitātes stiprināšana

Komisija 2019. gadā uzsāka konkurences noteikumu un pamatnostādņu visaptverošu izvērtēšanu un izskatīšanu, lai novērtētu, kādā apmērā tie joprojām atbilst paredzētajam mērķim.

Komisija uzsāk valsts atbalsta noteikumu atbilstības pārbaudi[7]

Komisija 2012. gada maijā sāka īstenot vērienīgu reformu paketi nolūkā modernizēt ES politiku valsts atbalsta jomā, un rezultātā kopš 2013. gada pārskatīti daudzi valsts atbalsta noteikumi. Šī visaptverošā reformu pakete ir ļāvusi dalībvalstīm ātri īstenot valsts atbalsta pasākumus, kas veicina investīcijas, ekonomikas izaugsmi un darbvietu radīšanu.

2019. gada janvārī Komisija uzsāka procesu, kura mērķis ir izvērtēt valsts atbalsta modernizācijas paketes noteikumus saskaņā ar Komisijas labāka regulējuma pamatnostādnēm un pēc tam attiecīgi pagarināt to valsts atbalsta noteikumu derīguma termiņu, kas pretējā gadījumā 2020. gada beigās vairs nebūtu spēkā. Izvērtēšana tiek veikta atbilstības pārbaudes veidā un palīdzēs sagatavoties attiecīgo pamatnostādņu pārskatīšanai, ņemot vērā Eiropas zaļā kursa mērķus.

Valsts atbalsta modernizācijas paketes, dzelzceļa pamatnostādņu un īstermiņa eksporta kredīta apdrošināšanas atbilstības pārbaude

Atbilstības pārbaudes mērķis ir analizēt šo valsts atbalsta noteikumu piemērotību, efektivitāti, lietderību, saskaņotību un ES pievienoto vērtību, vienlaikus nodrošinot pamatu Komisijas lēmumiem par noteikumu derīguma termiņa iespējamo papildu pagarināšanu vai noteikumu iespējamo aktualizēšanu.

Atbilstības pārbaude attiecas uz šādām divām regulām un deviņām pamatnostādnēm:
– Vispārējā grupu atbrīvojuma regula un *De minimis* regula,
– Reģionālā atbalsta pamatnostādnes,
– Pētniecības un izstrādes nostādnes,
– *IPCEI* paziņojums,
– Pamatnostādnes par riska finansējumu,
– Pamatnostādnes par lidostām un aviāciju,
– Pamatnostādnes par vides aizsardzību un enerģētiku,
– Glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādnes.

Šajā atbilstības pārbaudē ir ietvertas arī Dzelzceļa pamatnostādnes un Paziņojums par īstermiņa eksporta kredīta apdrošināšanu, kas nebija iekļauti 2012. gada valsts atbalsta modernizācijas paketē.

Dalībvalstīm un citām ieinteresētajām personām bija iespēja atbilstības pārbaudes ietvaros notikušajā sabiedriskajā apspriešanā ar dažādu anketu palīdzību sniegt savu viedokli un piezīmes. Apspriešana beidzās 2019. gada jūlijā, izņemot *IPCEI* apspriešanu, kura turpinājās līdz oktobra beigām. Tiek veikti arī vairāki pētījumi.

Turklāt 2019. gada februārī Komisija uzsāka sabiedriskās apspriešanas, kuru mērķis bija izvērtēt esošās pamatnostādnes par atsevišķiem valsts atbalsta pasākumiem saistībā ar siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu pēc 2012. gada (ETS pamatnostādnes)[8]. ETS pamatnostādnēs, kuras pieņemtas 2012. gadā un balstās uz 2005. gada ES siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu, paredz nosacījumus, saskaņā ar kuriem dalībvalstis laikposmā no 2013. līdz 2020. gadam dažiem uzņēmumiem konkrētās nozarēs, kurās raksturīgs augsts elektroenerģijas patēriņš, var daļēji kompensēt elektroenerģijas izmaksu sadārdzinājumu, kas izriet no ES emisijas kvotu tirdzniecības

[7] Skatīt https://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-182_en.
[8] Skatīt https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2018-6600267_lv.

sistēmas. Kad 2012. gada ETS pamatnostādnes 2020. gada 31. decembrī zaudēs spēku, tās tiks aktualizētas, lai nodrošinātu atbilstību jaunajai 2021.–2030. gada ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmai[9].

Visbeidzot, 2019. gada jūnijā Komisija sāka izvērtēt tos valsts atbalsta noteikumus attiecībā uz veselības aprūpes un sociālajiem pakalpojumiem ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi (*SGEI*) un *SGEI de minimis* regulu[10], kas zaudēs spēku 2020. gada decembrī. Šā izvērtējuma ietvaros 2019. gadā no jūlija līdz decembrim tika veikta sabiedriskā un mērķorientēta apspriešana, kas tiks pienācīgi ņemtas vērā izvērtējumā.

Komisija pēta jaunākās tirgus tendences vertikālo piegādes un horizontālo sadarbības nolīgumu jomā

Komisija 2019. gadā sāka veikt izvērtējumu[11] par noteikumiem, ar kuriem dažus horizontālos nolīgumus[12] atbrīvo no ES vispārējiem konkurences noteikumiem. ES konkurences noteikumi par horizontālajiem nolīgumiem ietver divas grupu atbrīvojuma regulas par horizontālajiem sadarbības nolīgumiem, kurās paredzēts dažu pētniecības un izstrādes un attiecīgi specializācijas nolīgumu atbrīvojums no LESD 101. panta piemērošanas. Šīs regulas papildinošās Pamatnostādnes par horizontālajiem sadarbības nolīgumiem (horizontālās pamatnostādnes) sniedz papildu norādes ar mērķi palīdzēt uzņēmumiem centienos noslēgt konkurences tiesībām atbilstošus sadarbības nolīgumus, kā arī detalizētus ieteikumus par to, kā no konkurences viedokļa novērtēt informācijas apmaiņu, kopīgus iepirkumus, kopīgu komercializāciju un standartizāciju. Abas horizontālās grupu atbrīvojuma regulas (HGAR) zaudēs spēku 2022. gada 31. decembrī. Lai gan horizontālajām pamatnostādnēm nav darbības termiņa, tās izvērtēs kopā ar HGAR.

Komisija ir visai tālu tikusi izvērtējumā[13] par Vertikālo nolīgumu grupu atbrīvojuma regulu (VNGAR)[14] un attiecīgajām Pamatnostādnēm par vertikālajiem ierobežojumiem. Komisija šo izvērtēšanu sāka 2018. gada oktobrī, ņemot vērā to, ka VNGAR zaudēs spēku 2022. gada 31. maijā. 2019. gada februārī Komisija sāka trīs mēnešus ilgu sabiedrisko apspriešanu ar ieinteresētajām personām, bet 2019. gada augustā tika veikts pētījums par izplatīšanas modeļu un stratēģiju tirgus tendencēm. Turklāt 2019. gada novembrī Komisija organizēja izvērtēšanas darbsemināru, kurā aktīvi piedalījās ieinteresētās personas un tika padziļināti apspriestas jomas, kas ir īpaši svarīgas VNGAR izvērtējumā, uzmanību veltot tam, kā noteikumi sniedz labumu patērētājiem.

2019. gada februārī Komisija publicēja izvērtējuma ceļvedi[15] par Mehānisko transportlīdzekļu grupu atbrīvojuma regulu (MTGAR)[16]. Ar ceļvedi tika aizsākta četras nedēļas ilga tiešsaistes

[9] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/410 (2018. gada 14. marts), ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, lai sekmētu emisiju izmaksefektīvu samazināšanu un investīcijas mazoglekļa risinājumos, un Lēmumu (ES) 2015/1814 (OV L 76, 19.3.2018., 3.–27. lpp.).
[10] Skatīt https://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/evaluation_sgei_en.html.
[11] Skatīt https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2019-4715393/public-consultation_lv.
[12] Komisijas Regula (ES) Nr. 1217/2010 (2010. gada 14. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta 3. punkta piemērošanu dažām pētniecības un izstrādes nolīgumu kategorijām (OV L 335, 18.12.2010., 36. lpp.); Komisijas Regula (ES) Nr. 1218/2010 (2010. gada 14. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta 3. punkta piemērošanu dažām specializācijas nolīgumu kategorijām (OV L 335, 18.12.2010., 43. lpp.).
[13] Skatīt https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2018-5068981_lv.
[14] Komisijas Regula (ES) Nr. 330/2010 (2010. gada 20. aprīlis) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta 3. punkta piemērošanu vertikālu nolīgumu un saskaņotu darbību kategorijām (OV L 102, 23.4.2010., 1. lpp.).
[15] Skatīt https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2018-6188380_lv.

apspriešanās ar ieinteresētajām personām. Turklāt tika pasūtīts pētījums, kas ļautu labāk izprast to, kā pēdējā desmitgadē attīstījušies tirgus apstākļi mehānisko transportlīdzekļu nozarē. MTGAR zaudēs spēku 2023. gada maijā.

Šo izvērtējumu mērķis ir palīdzēt Komisijai izlemt, vai ļaut noteikumiem zaudēt spēku, pagarināt to darbības laiku vai pārskatīt tos.

ES iecietības programmas modernizēšana

Lai turpinātu uzlabot procedūru efektivitāti, Komisija 2019. gada martā sāka piedāvāt tiešsaistes rīku *eLeniency*[17]. Saskaņā ar ES iecietības programmu uzņēmumi vai to juristi Komisijai jau var iesniegt paziņojumus par iecietību vai nu pa e-pastu uz funkcionālo pastkastīti, vai mutiskajā procedūrā. Rīks *eLeniency* piedāvā trešo iespēju – tiešsaistes paziņojumus iecietības programmas ietvaros, proti, iecietības pieteikumu gadījumā (nolūkā panākt naudas soda atcelšanu vai samazināšanu), izlīguma procedūrās par karteļiem un ar karteļiem nesaistītas sadarbības gadījumos. Tādējādi tas samazina izmaksas un slogu uzņēmumiem un to juridiskajiem pārstāvjiem, kas iesaistīti šādās procedūrās, nodrošinot tādas pašas garantijas attiecībā uz konfidencialitāti un tiesisko aizsardzību. Kopš tā piedāvāšanas sākuma Komisija caur *eLeniency* ir saņēmusi daudz paziņojumu un dokumentu.

Cīņa pret karteļiem turpinās

Globālas konkurences laikmetā piekļuve ražošanas resursiem par adekvātu cenu ir būtiska. Karteļi bieži attiecas uz starpproduktiem, bez kuriem uzņēmumi nevar iztikt, un tādējādi tie var ietekmēt gan Eiropas rūpniecības konkurētspēju, gan patērētājus. Konkurences noteikumu izpildes panākšana arī 2019. gadā bija vērsta uz šādiem karteļiem.

Komisija 2019. gada martā automobiļu drošības aprīkojuma ražotājiem *Autoliv* un *TRW*[18] piemēroja naudas sodu 368 miljonu EUR apmērā par ES pretmonopola noteikumu pārkāpšanu, jo tie bija iesaistījušos divos karteļos saistībā ar automobiļu drošības jostu, drošības gaisa spilvenu un stūres ratu piegādi attiecīgi Eiropas automobiļu ražotājiem *Volkswagen Group* un *BMW Group*. Trešajam slepenās vienošanās dalībniekam *Takata* naudas sods piemērots netika, jo, tā kā tas bija informējis Komisiju par abu karteļu pastāvēšanu, tam saskaņā ar ES iecietības procedūru bija tiesības uz naudas soda pilnīgu atcelšanu**.** Visi uzņēmumi atzina iesaistīšanos kartelī un piekrita izlīgumam. Šis lēmums par karteļiem ir viens no rezultātiem vairākām apjomīgām slepeno vienošanos izmeklēšanām automobiļu detaļu nozarē. Komisija jau ir piemērojusi naudas sodus uzņēmumiem, kas piegādā automobiļu gultņus, automobiļu rūpniecībā izmantojamas vadu instalācijas, elastīgās putas, ko galvenokārt izmanto automobiļu sēdekļos, vieglo automobiļu un kravas automobiļu stāvvietas sildītājus, maiņstrāvas ģeneratorus un starterus, gaisa kondicionēšanas un dzinēja dzesēšanas sistēmas, apgaismes sistēmas, braucēju drošības sistēmas, aizdedzes sveces un bremžu sistēmas[19]. Līdz ar 2019. gada lēmumu Komisijas piemēroto naudas sodu kopējais apmērs karteļiem šajā nozarē sasniedz 2,15 miljardus EUR.

Procesuālo pienākumu izpildes panākšana uzņēmumu apvienošanās kontroles jomā

---

[16] Komisijas Regula (ES) Nr. 461/2010 par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta 3. punkta piemērošanu vertikālu nolīgumu un saskaņotu darbību kategorijām mehānisko transportlīdzekļu nozarē (OV L 129, 28.5.2010., 52. lpp.).

[17] Skatīt https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/ip_19_1594.

[18] Lieta 40481 *Braucēju drošības sistēmas II*, Komisijas 2019. gada 5. marta lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40481.

[19] Lietas AT.39748 *Vadu instalācijas automobiļu rūpniecībā* (2013), AT.39922 *Automobiļu gultņi* (2014), AT.39801 *Poliuretāna putas* (2014), AT.40055 *Stāvvietas sildītāji* (2015), AT.40028 *Maiņstrāvas ģeneratori un starteri* (2016), AT.39960 *Termoregulācijas sistēmas* (2017), AT.40013 *Apgaismes sistēmas* (2017), AT.39881 *Braucēju drošības sistēmas* (2017) un AT.40113 *Aizdedzes sveces* (2018).

ES uzņēmumu apvienošanās kontrole palīdz visiem uzņēmumiem, kas darbojas Eiropas tirgos, nodrošināt taisnīgu un vienlīdzīgu konkurenci, jo Komisija rūpīgi pārbauda plānotos darījumus, kas varētu kropļot konkurenci. 2019. gadā Komisija turpināja nopietni strādāt pie tā, lai panāktu ES Apvienošanās regulā noteikto procesuālo pienākumu ievērošanu[20].

2019. gada aprīlī Komisija piemēroja 52 miljonu EUR naudas sodu *General Electric (GE)*[21] par nepatiesas informācijas sniegšanu izskatīšanā par *LM Wind* iegādi. Saskaņā ar ES Apvienošanās regulu Komisija var piemērot naudas sodus līdz pat 1 % apmērā no attiecīgā uzņēmuma kopējā apgrozījuma, ja tas tīši vai nolaidības dēļ Komisijai sniedz nepatiesu vai maldinošu informāciju. Šis naudas soda piemērošanas lēmums neietekmēja darījuma apstiprinājumu saskaņā ar ES uzņēmumu apvienošanās noteikumiem – Komisija to apstiprināja, balstoties uz otrajā paziņojumā sniegto laboto informāciju.

Turklāt 2019. gada jūnijā Komisija Japānas attēlveides un optisko produktu ražošanas uzņēmumam *Canon*[22] piemēroja naudas sodu 28 miljonu EUR apmērā par *Toshiba Medical Systems Corporation* iegādes daļēju īstenošanu pirms paziņošanas Komisijai un tās apstiprinājuma (pārkāpums, ko angliski apzīmē kā "gun jumping" jeb "priekšlaicīgo startu"). ES uzņēmumu apvienošanās noteikumi paredz, ka uzņēmumiem, kas apvienojas, pirms darījuma īstenošanas ir par plānoto apvienošanos ar ES dimensiju jāpaziņo, lai Komisija to izskatītu, un ka apvienošanos nedrīkst īstenot, pirms par to nav paziņots Komisijai un saņemts tās apstiprinājums.

3. Jaunu problēmu risināšana digitālajā, telesakaru un mediju jomā

Ar politikas iniciatīvu "Digitālajam laikmetam gatava Eiropa"[23] Komisijas priekšsēdētāja noteica digitālo jomu par vienu no galvenajām prioritātēm pašreizējā Komisijas pilnvaru termiņā. Konkurences politikai ir būtiska un neatņemama loma labi funkcionējoša digitālo pakalpojumu vienotā tirgus nodrošināšanā.

2019. gada aprīlī Komisija publicēja ziņojumu "Konkurences politika digitālajā laikmetā"[24], kuru sagatavoja trīs neatkarīgi īpašie padomdevēji[25] un kurš veltīts turpmākajiem problēmjautājumiem konkurences politikas digitalizācijas jomā.

Ziņojums "Konkurences politika digitālajā laikmetā"

Savā ziņojumā īpašie padomdevēji i) norāda, kādas, viņuprāt, ir digitālo tirgu galvenās īpašās iezīmes, ii) pauž savu viedokli par ES konkurences tiesību mērķiem digitālajā laikmetā un iii) iztirzā konkurences noteikumu piemērošanu digitālajām platformām un datiem, kā arī uzņēmumu apvienošanās kontroles nozīmi konkurences un inovācijas saglabāšanā.

Trīs īpašie padomdevēji uzskatīja, ka konkurences tiesību pamatregulējums ir pienācīgs un pietiekami elastīgs, lai aizsargātu konkurenci digitālajā laikmetā. Viņi arī ieteica konkurences noteikumu izpildes nodrošinātājiem un regulatoriem pienācīgāk ņemt vērā platformu, digitālo ekosistēmu un datu ekonomikas īpašās iezīmes, lai novērstu konkrētas pret konkurenci vērstas rīcības rašanos vai nesodīšanu. Turklāt īpašie padomdevēji uzskata, ka digitālie tirgi prasa papildus akcentēt iespējamo

[20] Padomes Regula (EK) Nr. 139/2004 (2004. gada 20. janvāris) par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (EK Apvienošanās regula) (OV L 24, 29.1.2004., 1.–22. lpp.).
[21] Lieta M.8436 *General Electric Company / LM Wind Power Holding*, Komisijas 2019. gada 8. aprīļa lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8436.
[22] Lieta M.8179 *Canon / Toshiba Medical Systems Corporation*, Komisijas 2019. gada 27. jūnija lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8179.
[23] Skatīt https://ec.europa.eu/info/priorities/europe-fit-digital-age_lv.
[24] Skatīt https://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419345enn.pdf.
[25] Trīs īpašie padomdevēji ir Vācijas tieslietu profesore *Heike Schweitzer*, Francijas ekonomikas profesors *Jacques Crémer* un Beļģijas datu zinātnes docents *Yves-Alexandre de Montjoye*.

kaitējumu un pret konkurenci vērstas stratēģijas. Autori uzskata, ka attiecībā uz piekļuvi datiem nozares regulējums varētu sniegt risinājumus, kas ir efektīvāki. Ziņojumā ir iekļauta arī konkrēta analīze un ierosinājumi par uzņēmumu apvienošanās kontroles problēmām gan jurisdikcijas, gan materiāltiesiskajā perspektīvā.

Kopā ar sabiedrisko apspriešanu no 2018. gada 7. jūlija līdz 30. septembrim un konferenci "Shaping competition policy in the era of digitisation" ("Konkurences politikas veidošana digitalizācijas laikmetā"), kas notika Briselē 2019. gada 17. janvārī, ziņojums dod pienesumu Komisijas pārdomu procesā par to, kā pasaulē, kas strauji mainās, konkurences politika var vislabāk kalpot Eiropas patērētājiem.

2019. gada 9. decembrī priekšsēdētājas izpildvietniece *Margrethe Vestager* paziņoja, ka plānots pārskatīt Komisijas Paziņojumu par jēdziena "konkrētais tirgus" definīciju Kopienas konkurences tiesībās ("paziņojums par tirgus definīciju")[26], kurā sniegtas norādes par to, kā Komisija piemēro konkrētā produktu tirgus un konkrētā ģeogrāfiskā tirgus jēdzienu, īstenojot ES konkurences tiesības. Šī pārskatīšana galvenokārt tika sākta, lai nodrošinātu, ka paziņojums apspoguļo pēdējos 20 gados notikušo attīstību Komisijas tirgus definēšanas praksē un ka tas ir piemērots pasaulei, kura strauji mainās un kļūst aizvien digitālāka. Pārskatīšanas mērķis ir sniegt viegli lietojamas norādes, kas ir precīzas un aktualizētas un kas paredz skaidru un konsekventu pieeju pretmonopola un uzņēmumu apvienošanās gadījumiem dažādās nozarēs.

Pretmonopola noteikumu izpilde: pastiprināta digitālo tirgu kontrole

Digitālajā laikmetā ir izvirzījušās tiešsaistes platformas, no kurām dažas ir kļuvušas par nozīmīgām tehnoloģiju nodrošinātājām. Tādu platformu lēmumi, kurām ir tirgus vara, var ietekmēt daudzus citus tirgus, kuros uzņēmumi paļaujas uz šīm platformām nolūkā sasniegt klientus. Piemēram, platformas var darboties reizē kā mitinātājas un tirgus regulatores, paredzot noteikumus tā, lai tirgi būtu atvērti konkurencei, taču to divējādā loma ļaunprātīgas izmantošanas gadījumā var radīt problēmas un kaitēt konkurencei. Lai nodrošinātu, ka tirgi Eiropā kalpo cilvēkiem, un garantētu lielāku pārredzamību un taisnīgumu, 2019. gada jūlijā tika pieņemti jauni ES noteikumi par platformu pārredzamību komerciālo lietotāju labā[27]. Papildus konkurences noteikumu izpildei šie papildinošie regulatīvie rīki kalpos arī patērētājiem un radīs lielāku pārredzamību un taisnīgumu.

2019. gada 20. martā Komisija piemēroja 1,49 miljardu EUR naudas sodu uzņēmumam *Google*[28] par tā dominējošā stāvokļa tirgū ļaunprātīgu izmantošanu pretrunā ES pretmonopola noteikumiem.

***Google AdSense* lieta: konkurences aizsardzība attiecībā uz reklāmu meklētājos**

Komisija piemēroja *Google* naudas sodu 1 494 459 000 EUR apmērā par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu tirgū, jo uzņēmums līgumos ar trešo personu tīmekļu vietnēm bija iekļāvis vairākas ierobežojošas klauzulas. Šis pārkāpums ilga vairāk nekā 10 gadus un liedza uzņēmuma *Google* sāncenšiem izvietot reklāmas šajās tīmekļa vietnēs.

Google bija pārliecinoši spēcīgākais dalībnieks meklētājos izvietoto reklāmu starpniecības ziņā Eiropas Ekonomikas zonā – tā tirgus daļa 2006.–2016. gadā pārsniedza 70 %. Ar *AdSense for Search*

[26] Komisijas Paziņojums par jēdziena "konkrētais tirgus" definīciju Kopienas konkurences tiesībās (OV C 372, 9.12.1997., 5.–13. lpp.).

[27] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1150 (2019. gada 20. jūnijs) par taisnīguma un pārredzamības veicināšanu komerciālajiem lietotājiem paredzētos tiešsaistes starpniecības pakalpojumos (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 186, 11.7.2019., 57.–79. lpp.).

[28] Lieta AT.40411 *Google Search (AdSense)*, Komisijas 2019. gada 20. marta lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40411.

uzņēmums *Google* darbojas kā starpnieks starp reklāmdevējiem un publicētāju tīmekļa vietņu īpašniekiem.

Komisijas izmeklēšanā tika konstatēts, ka:

– sākot no 2006. gada, *Google* savos līgumos iekļāva ekskluzivitātes klauzulas, tādējādi aizliedzot publicētājiem savās meklēšanas rezultātu lapās izvietot konkurentu reklāmas,

– sākot no 2009. gada marta, *Google* sāka pakāpeniski aizstāt ekskluzivitātes klauzulas ar tā dēvētajām *Premium Placement* klauzulām. Tādējādi *Google* konkurentiem bija liegts savu reklāmu meklētājos izvietot tajās tīmekļu vietņu meklēšanas rezultātu lapu daļās, uz kurām apmeklētāji noklikšķina visbiežāk,

– no 2009. gada marta *Google* iekļāva arī klauzulas, kas paredzēja, ka publicētājiem no *Google* jāiegūst rakstisks apstiprinājums, ja tie vēlas mainīt sāncenšu reklāmu attēlošanas veidu. Tas ļāva *Google* kontrolēt, cik pievilcīgas būtu konkurentu reklāmas meklētājos.

Google izbeidza nelikumīgo praksi dažus mēnešus pēc tam, kad Komisija 2016. gada jūlijā izdeva iebildumu paziņojumu šajā lietā.

Google prakse bija uzskatāma par *Google* dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu tirgū, kas aptver starpniecību attiecībā uz reklāmu meklētājos, jo šī prakse novērsa pilntiesīgu konkurenci. *Google* rīcība arī liedza Eiropas patērētājiem gūt labumu no efektīvas konkurences šajā reklāmas tirgū.

Saskaņā ar ES pretmonopola noteikumiem dominējošs stāvoklis tirgū pats par sevi nav nelikumīgs, tomēr dominējošiem uzņēmumiem ir pienākums nodrošināt, ka to spēcīgais stāvoklis tirgū netiek izmantots ļaunprātīgi, ierobežojot konkurenci vai nu konkrētajā tirgū, vai citos tirgos.

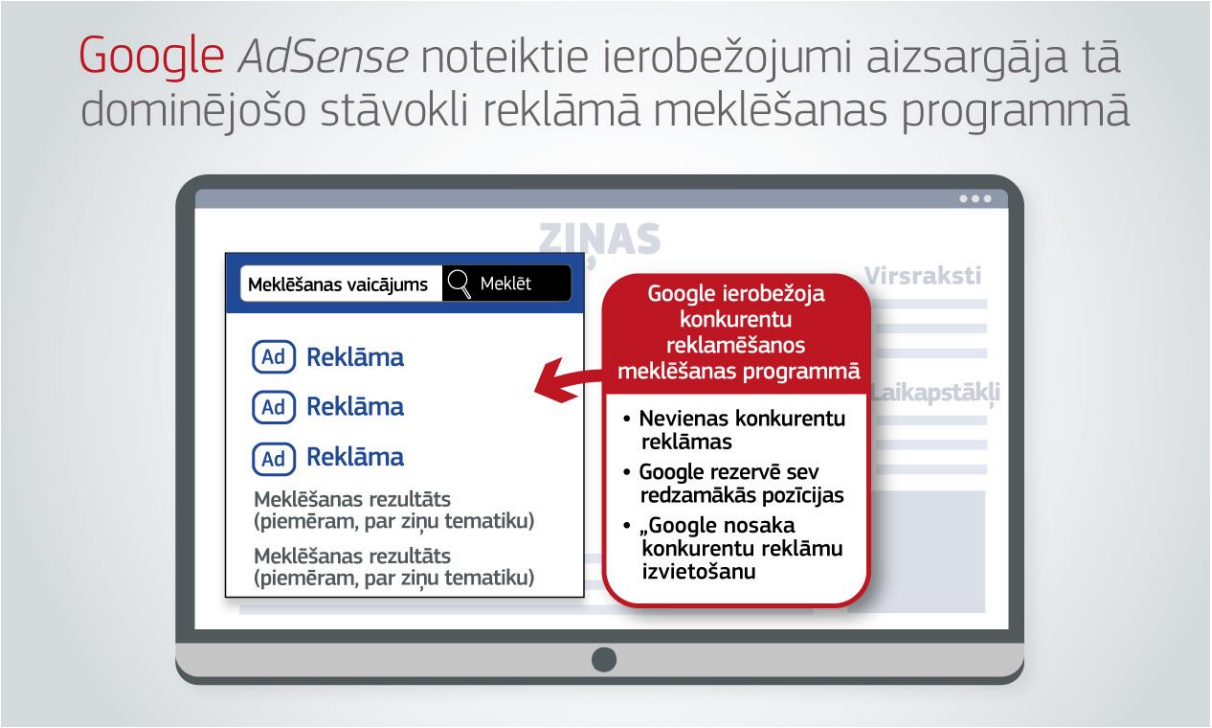

Komisijas lēmums paredz, ka *Google* vismaz jāizbeidz nelikumīgā rīcība, ja tas jau nav izdarīts, un jāatturas no pasākumiem, kuriem būtu tāds pats vai līdzvērtīgs mērķis vai sekas. Turklāt jebkura persona vai uzņēmums, ko skārusi *Google* pret konkurenci vērstā rīcība, dalībvalstu tiesās var pret to celt civilprasību par zaudējumu atlīdzināšanu[29].

[29] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/104/ES (2014. gada 26. novembris) par atsevišķiem noteikumiem, kuri valstu tiesībās reglamentē zaudējumu atlīdzināšanas prasības par dalībvalstu un Eiropas Savienības konkurences tiesību pārkāpumiem (OV L 349, 5.12.2014., 1.–19. lpp.).

Iepriekš, 2017. gada jūnijā, Komisija piemēroja *Google* 2,42 miljardu EUR naudas sodu par meklētāja dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, dodot paša *Google* cenu salīdzināšanas[30] pakalpojumam nelikumīgu priekšrocību. 2018. gada jūlijā Komisija piemēroja *Google* 4,34 miljardu EUR naudas sodu par nelikumīgu praksi attiecībā uz *Android*[31] mobilajām ierīcēm, kuras mērķis bija stiprināt *Google* meklētāja dominējošo stāvokli. Ieskaitot 2019. gada marta lietu, Eiropas Komisija *Google* par pretmonopola noteikumu pārkāpumiem kopā ir piemērojusi naudas sodus 8,25 miljardu EUR apmērā.

2019. gada 17. jūlijā Komisija uzsāka oficiālu pretmonopola izmeklēšanu, lai novērtētu, vai tas, ka *Amazon*[32] izmanto sensitīvus datus no neatkarīgiem mazumtirgotājiem, kas tirgojas tā tiešsaistes tirdzniecības vietā, uzskatāms par ES konkurences noteikumu pārkāpumu. Nodrošinot tiešsaistes tirdzniecības vietu neatkarīgiem tirgotājiem, *Amazon* pastāvīgi vāc datus par darbību uz tā platformas. Balstoties uz Komisijas sākotnējo faktu noskaidrošanu, šķiet, ka *Amazon* izmanto konkurences ziņā sensitīvu informāciju par tirgotājiem, to produktiem un darījumiem *Amazon* tiešsaistes tirdzniecības vietā. Komisija izmeklē starp *Amazon* un tā tirdzniecības vietu izmantojošajiem tirgotājiem noslēgtos standartlīgumus, kas ļauj *Amazon* mazumtirdzniecības struktūrvienībai analizēt un izmantot trešo personu (tirgotāju) datus, kuri apkopoti no *Amazon Marketplace* pieejamajiem datiem.

ES pretmonopola noteikumi aizsargā cenu konkurenci un palielina izvēles iespējas patērētājiem e-komercijas jomā

Strauji augošā e-komercijas tirgus vērtība Eiropā 2019. gadā pārsniedza 600 miljardus EUR, un vairāk nekā puse eiropiešu iepērkas tiešsaistē. E-komercija sniedz ievērojamas iespējas patērētājiem, kuri rezultātā var piekļūt plašākam preču un pakalpojumu klāstam un salīdzināt cenas visā Eiropā, kā arī uzņēmumiem, kas, savu produktu piedāvāšanai izmantojot tikai vienu tīmekļa vietni, var tirgoties visā vienotajā tirgū, kurā ir vairāk nekā 500 miljoni cilvēku.

Komisijas e-komercijas nozares apsekojuma rezultāti, kas publicēti 2017. gada 10. maijā[33] atbilstoši Komisijas digitālā vienotā tirgus stratēģijai, liecina, ka, lai labāk kontrolētu produktu izplatīšanu, aizvien biežāk tiek izmantoti līgumiski ierobežojumi. Tāpēc efektīva konkurences noteikumu izpilde šajā jomā ir ļoti svarīga.

2019. gada 7. martā Komisija saskaņā ar ES pretmonopola noteikumiem padarīja par saistošām *Disney, NBCUniversal, Sony Pictures, Warner Bros.* un *Sky*[34] ierosinātās saistības. Šīs saistības novērš Komisijas bažas par dažām klauzulām šo studiju filmu licences līgumos ar *Sky UK* par maksas televīziju attiecībā uz ģeobloķēšanu.

2019. gada 5. aprīlī Komisija nosūtīja iebildumu paziņojumu par potenciāli nelikumīgiem divpusējiem nolīgumiem uzņēmumam *Valve* – pasaulē lielākās datorspēļu izplatīšanas platformas *Steam* īpašniekam – un pieciem datorspēļu izdevējiem *Bandai Namco, Capcom, Focus Home, Koch Media* un *ZeniMax*.[35] Komisija pauda bažas par to, ka *Valve* un minētie pieci datorspēļu izdevēji, pārkāpjot ES pretmonopola noteikumus, vienojušies izmantot

[30] Lieta AT.39740 *Google Search (iepirkšanās)*, Komisijas 2017. gada 27. jūnija lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39740.
[31] Lieta AT.40099 *Google Android*, Komisijas 2018. gada 18. jūlija lēmums, pieejams vietnē http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40099.
[32] Lieta AT.40462 *Amazon Marketplace*, pieejama vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40462.
[33] Skatīt https://ec.europa.eu/competition/antitrust/sector_inquiry_final_report_lv.pdf, kā arī https://ec.europa.eu/competition/antitrust/sector_inquiries_e_commerce.html.
[34] Lieta AT.40023 "Pārrobežu piekļuve maksas televīzijas saturam", pieejama vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40023.
[35] Lietas AT.40413 *Focus Home*, AT.40414 *Koch Media*, AT.40420 *ZeniMax*, AT.40422 *Bandai Namco* un AT.40424 *Capcom*. Skatīt arī https://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-2010_en.htm.

ģeobloķētus aktivizēšanas kodus, lai novērstu pārrobežu tirdzniecību. Turklāt Komisija pauda bažas par to, ka četri no minētajiem datorspēļu izdevējiem, iespējams, ir pārkāpuši ES konkurences noteikumus, nolīgumos ar vairākiem citiem izplatītājiem papildus *Valve* iekļaujot līgumiskus eksporta ierobežojumus.

Pretmonopola noteikumu izpilde telesakaru nozarē

2019. gada 18. jūlijā Komisija piemēroja 242 miljonu EUR naudas sodu *Qualcomm*[36] par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu tirgū, jo tas bija noteicis plēsonīgas cenas pasaules tirgū attiecībā uz mikroshēmojumiem, kuri atbilst universālās mobilo telesakaru sistēmas (UMTS) standartam, kas ir trešās paaudzes standarts (3G), tādējādi pārkāpjot ES pretmonopola noteikumus. Lēmumā tika konstatēts, ka no 2009. gada vidus līdz 2011. gada vidum *Qualcomm* zem pašizmaksas piegādāja noteiktu daudzumu triju veidu UMTS mikroshēmojumu diviem galvenajiem klientiem *Huawei* un *ZTE*, lai no tirgus izspiestu savu konkurentu *Icera*. *Icera* bija Apvienotās Karalistes jaunuzņēmums un *Qualcomm* tā brīža galvenais konkurents UMTS mikroshēmojumu tirgus augsto tehnoloģiju segmentā. Naudas sods veido 1,27 % no *Qualcomm* 2018. gada apgrozījuma, un tā mērķis ir arī atturēt tirgus dalībniekus no turpmākas iesaistīšanās šādā pret konkurenci vērstā praksē.

2019. gada 7. augustā Komisija pieņēma iebildumu paziņojumu pret diviem lielākajiem Čehijas operatoriem *O2/CETIN* un *T-Mobile*[37] saistībā ar tīkla koplietošanas nolīgumu starp šiem uzņēmumiem. Komisija sākotnēji uzskatīja, ka šī konkrētā tīkla koplietošanas vienošanās ir vērsta pret konkurenci, jo tā, visticamāk, likvidētu abu mobilo operatoru stimulus uzlabot savus tīklus un pakalpojumus patērētāju labā. Komisijas sākotnējā analīze atbilda principiem, kurus Eiropas Elektronisko sakaru regulatoru iestāde (*BEREC*) bija piemērojusi savā 2019. gada 13. jūnija kopējā nostājā par mobilās infrastruktūras koplietošanu[38].

2019. gada 16. oktobrī Komisija uzdeva *Broadcom*[39], pasaules vadošajam tādu mikroshēmojumu piegādātājam, kurus izmanto televizora papildierīcēs un modemos, pārtraukt piemērot dažus noteikumus, kas iekļauti nolīgumos ar sešiem tā galvenajiem klientiem. Komisija novērtējumā secināja, ka *Broadcom prima facie* ļaunprātīgi izmanto dominējošo stāvokli vienkristālshēmu tirgos attiecībā uz i) televizora papildierīcēm, ii) optiskās šķiedras modemiem un iii) xDSL modemiem, ar televizora papildierīču un modemu ražotājiem noslēdzot tādus nolīgumus, kuros iekļauti ekskluzivitāti sekmējoši noteikumi. Turklāt tā secināja, ka bez pagaidu pasākumu piemērošanas konkurencei, visticamāk, būtu radīts nopietns un neatgriezenisks kaitējums. Komisija secināja, ka nepieciešama steidzama iejaukšanās, lai nepieļautu, ka konkurenti tiek marginalizēti vai ir spiesti aiziet no tirgus. Pagaidu pasākumus piemēro trīs gadus vai līdz dienai, kad Komisija vai nu pieņem galīgo lēmumu pēc būtības par *Broadcom* rīcību, vai izbeidz izmeklēšanu (atkarībā no tā, kas notiek agrāk). Lietas materiāltiesiskā izmeklēšana joprojām turpinās. Pagaidu pasākumi ir viens no rīkiem, kurš Komisijai ir pieejams saskaņā ar Regulu (EK) 1/2003, taču pēdējos 18 gadus pirms šīs lietas nebija izmantots.

---

[36] Lieta AT.39711 *Qualcomm (plēsonīgu cenu noteikšana)*, Komisijas 2019. gada 18. jūlija lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39711.

[37] Lieta AT.40305 *Network sharing – Czech Republic (Tīkla koplietošana – Čehijas Republika)*, pieejama vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40305.

[38] Skatīt https://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/regulatory_best_practices/common_approaches_positions/8605-berec-common-position-on-infrastructure-sharing.

[39] Lieta AT.40608 *Broadcom*, pieejama vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40608.

Ar lēmumu par pagaidu pasākumiem Komisija var uzdot uzņēmumam izbeigt noteiktu rīcību, kamēr notiek izmeklēšana. Pagaidu pasākumus var noteikt uz visu izmeklēšanas periodu, lai novērstu to, ka iespējamā pret konkurenci vērstā rīcība rada tirgum nopietnu un neatgriezenisku kaitējumu, kuru nevarētu labot, pēc Komisijas izmeklēšanas nosakot galīgos pasākumus. Pagaidu pasākumus parasti uzskata par ārkārtas pasākumiem, jo slogu uzliek uzņēmumam, attiecībā uz kuru vēl nav konstatēts esošo noteikumu pārkāpums. Vairākumā gadījumu konkurences apstākļu atjaunošanai pietiek ar aizlieguma lēmumu, kurā ietverts rīkojums izbeigt konkrēto rīcību vai paredzēti korektīvie pasākumi.

Uzņēmumu apvienošanās izskatīšana telesakaru un mediju nozarē

Telesakaru nozarē Komisija 2019. gada 15. jūlijā apstiprināja, ka *Telenor* drīkst iegādāties *DNA*[40]. *DNA* sniedz mobilo un fiksēto sakaru pakalpojumus, platjoslas interneta pakalpojumus un TV apraides pakalpojumus Somijā, bet *Telenor* darbojas mobilo un fiksēto telesakaru pakalpojumu un TV apraides pakalpojumu jomā Ziemeļvalstu reģionā. Uzņēmumu darbība pārklājas pavisam nedaudz, un pēc apvienošanās tirgū paliek vairāki spēcīgi dalībnieki. Turklāt 2019. gada 18. jūlijā Komisija pēc padziļinātas izmeklēšanas apstiprināja, ka *Vodafone* drīkst iegādāties *Liberty Global* kabeļtelevīzijas darījumdarbības blokus Čehijā, Vācijā, Ungārijā un Rumānijā[41]. Apstiprinājums sniegts ar nosacījumu, ka tiek pilnībā izpildīta *Vodafone* piedāvāto saistību pakete.

Mediju nozarē Komisija 2019. gada 12. novembrī apstiprināja, ka *Telia* drīkst iegādāties *Bonnier Broadcasting*[42]. Pēc padziļinātas izmeklēšanas Komisija pauda bažas, ka darījums būtu ievērojami mazinājis konkurenci Somijā un Zviedrijā. Apstiprinājums sniegts ar nosacījumu, ka tiek pilnībā izpildītas *Telia* piedāvātās saistības.

Valsts atbalsta noteikumu īstenošana platjoslas tīklu jomā

Digitālā infrastruktūra ir svarīgs digitalizācijas virzītājspēks, tādēļ ir būtiski, lai atbilstošā platjoslas infrastruktūra varētu apmierināt jaunas vajadzības pēc ļoti liela digitālā ātruma, jaudas un kvalitātes. Komisijas 2016. gada Gigabitu paziņojumā[43] ļoti augstas veiktspējas tīkli ir noteikti par vienu no stratēģiskajām prioritātēm. Lai nodrošinātu, ka lauku un tālākie reģioni, kā arī nepietiekami apkalpotie reģioni var gūt labumu no jaunajām tehnoloģijām, tādējādi neatstājot nevienu reģionu vai iedzīvotāju novārtā, nepieciešams arī publiskais finansējums. Vienlaikus nedrīkstētu izstumt privātās investīcijas, un konkurences izkropļojumi jāierobežo līdz minimumam.

Komisija 2019. gadā saskaņā ar ES valsts atbalsta noteikumiem apstiprināja vairākas platjoslas shēmas. Konkrēti: Grieķijā – 50 miljonu EUR kuponu shēma ātrākas platjoslas pakalpojumu nodrošināšanai[44]; Īrijā – 2,6 miljardu EUR publiskais atbalsts Īrijas valsts platjoslas plānam[45]; Spānijā – 400 miljonu EUR shēma attiecībā uz ļoti liela ātruma platjoslas

[40] Lieta M.9370 *Telenor/DNA*, Komisijas 2019. gada 15. jūlija lēmums. Skatīt https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9370.
[41] Lieta M.8864 *Vodafone / Certain Liberty Global Assets*, Komisijas 2019. gada 18. jūlija lēmums. Skatīt https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8864.
[42] Lieta M.9064 – *Telia Company / Bonnier Broadcasting Holding*, Komisijas 2019. gada 12. novembra lēmums. Skatīt https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9064.
[43] Skatīt https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/communication-connectivity-competitive-digital-single-market-towards-european-gigabit-society.
[44] Lieta SA.49935 *Superfast Broadband (SFBB) Project – Greece (Ļoti ātras platjoslas pakalpojumu (SFBB) projekts – Grieķija)*, Komisijas 2019. gada 7. janvāra lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_49935.
[45] Lieta SA.54472 *National Broadband Plan – IE (Valsts platjoslas plāns – IE)*, Komisijas 2019. gada 15. novembra lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_54472.

tīkliem[46]; Vācijā – shēma Bavārijā, kas paredzēta ļoti augstas veiktspējas platjoslas tīkliem, pēc iepriekšēja gigabitu izmēģinājuma projekta, kurā iesaistījās sešas Bavārijas pašvaldības un kuru Komisija apstiprināja 2018. gada decembrī[47].

4. Konkurences politika atbalsta ES mērķus mazoglekļa enerģētikas un vides aizsardzības jomā

2019. gada decembrī Komisija pieņēma paziņojumu "Eiropas zaļais kurss", kurā iezīmētas politikas iniciatīvas nolūkā līdz 2050. gadam sasniegt siltumnīcefekta gāzu neto nulles emisijas un risināt ar vidi saistītās problēmas[48]. Konkurences politika, tāpat kā Komisijas politika visās pārējās jomās, sekmēs šo vērienīgo mērķu sasniegšanu. Komisija 2019. gada laikā sāka atbilstības pārbaudi, kas aptvēra Pamatnostādnes par vides aizsardzību un enerģētiku, un turpināja izvērtēt Pamatnostādnes par atsevišķiem valsts atbalsta pasākumiem saistībā ar siltumnīcefekta gāzu emisiju kvotu tirdzniecības sistēmu pēc 2012. gada (ETS pamatnostādnes)[49], gatavojoties to abu pārskatīšanai, lai nodrošinātu pielāgošanu jaunajai 2021.–2030. gada ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmai[50]. Valsts atbalsta modernizācijas paketes notiekošā atbilstības pārbaude palīdzēs līdz 2021. gadam sagatavoties attiecīgo pamatnostādņu pārskatīšanai, ņemot vērā Eiropas zaļā kursa politikas mērķus.

[46] Lieta SA.53925 *Broadband Scheme for NGA White and Grey Areas – Spain (Platjoslas shēma* NGA *baltajām un pelēkajām zonām – Spānija),* Komisijas 2019. gada 10. decembra lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53925.

[47] Lieta SA.54668 *Bavarian gigabit scheme – DE (Bavārijas gigabitu shēma – DE),* Komisijas 2019. gada 29. novembra lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_54668.

[48] Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas zaļais kurss" (COM(2019) 640 *final*). Skatīt https://ec.europa.eu/info/publications/communication-european-green-deal_en.

[49] Skatīt https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares2018-6600267_lv.

[50] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/410 (2018. gada 14. marts), ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, lai sekmētu emisiju izmaksefektīvu samazināšanu un investīcijas mazoglekļa risinājumos, un Lēmumu (ES) 2015/1814 (OV L 76, 19.3.2018., 3.–27. lpp.).

Valsts atbalsts, ko izmanto ES nulles piesārņojuma stratēģijas un resursefektivitātes mērķu sasniegšanai

2019. gadā Komisija apstiprināja 195 miljonu EUR lielu papildu publisko atbalstu, kas darbosies līdz 2022. gada beigām un ir vērsts uz elektroautobusiem un uzlādes infrastruktūru Vācijā[51]. Turklāt Komisija apstiprināja 430 miljonus EUR lielu publisko atbalstu ar mērķi modernizēt dīzeļmotora transportlīdzekļus, kas tiek izmantoti to pašvaldību teritorijā, kur 2017. gadā NOX emisiju limiti tika pārsniegti[52]. Abi minētie pasākumu veidi atbilst ES mērķiem vides jomā, kā arī Eiropas mazemisiju mobilitātes stratēģijai un tajā paredzētajam atbalstam pārejai uz bezemisiju transportlīdzekļiem pilsētās un šādu transportlīdzekļu tirgus radīšanai.

Komisija arī apstiprināja Čehijas shēmu[53], ar ko sniedz atbalstu iekārtām, kuras ģenerē elektrību no atlikumsiltuma un raktuvju gāzēm. Shēma veicina resursefektivitāti, samazinot elektroenerģijas ražošanai izmantoto primāro energoresursu patēriņu.

2019. gada 25. novembrī Komisija apstiprināja 93,8 miljonu EUR atbalstu augstas efektivitātes koģenerācijas stacijas būvniecībai un ekspluatācijai Bulgārijā[54]. Stacijā ražos siltumenerģiju un elektroenerģiju, izmantojot kurināmo, kas iegūts no nereciklējamiem sadzīves atkritumiem.

2019. gada 28. janvārī Komisija apstiprināja 36 miljonu EUR ieguldījumu atbalstu ķīmiskās rūpniecības uzņēmumam *LG Chem*[55] jaunai elektrotransportlīdzekļu akumulatoru rūpnīcai Polijā. Paredzams, ka jaunā rūpnīca varēs piegādāt akumulatorus vairāk nekā 80 000 elektrotransportlīdzekļu gadā un radīs vairāk nekā 700 tiešo darbvietu, sekmējot Lejassilēzijas vojevodistes attīstību un vienlaikus saglabājot konkurenci. Šo projektu nebūtu bijis iespējams īstenot bez publiskā finansējuma.

Valsts atbalsts atjaunojamo energoresursu enerģijas atbalstam

Valsts atbalsta kontroles mērķis ir maksimizēt vidiskos, sociālos un ekonomiskos ieguvumus no ierobežotiem publiskajiem līdzekļiem, minimizējot izmaksas, kas jāsedz valstij, uzņēmumiem un patērētājiem, nodrošinot, ka publiskie līdzekļi neizstumj privātos izdevumus, un sekmējot konkurences apstākļu vienlīdzību vienotajā tirgū. 2019. gadā Komisija turpināja

[51] Budžeta palielinājums un shēmas pagarināšana, SA.48190, Vācija – *Support scheme for the acquisition of electric buses for urban public transport (Atbalsta shēma elektrisko autobusu iegādei pilsētu sabiedriskā transporta vajadzībām)*, Komisijas 2018. gada 26. februāra lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48190.

[52] SA.53054 *Scheme for retrofitting heavy municipal vehicles (Lielas noslodzes pašvaldības transportlīdzekļu modernizēšanas shēma)*, SA.53055 *Scheme for retrofitting heavy commercial vehicles (Lielas noslodzes komerciālo transportlīdzekļu modernizēšanas shēma)* un SA.53056 *Scheme for retrofitting light commercial and municipal vehicles (Vieglo komerciālo un pašvaldības transportlīdzekļu modernizēšanas shēma)*. Vācija paziņoja par šo shēmu grozījumiem, un Komisija tos apstiprināja 2019. gada 25. oktobrī ar attiecīgi šādiem numuriem: SA.55230, SA.55231 un SA.55232. Grozījumi cita starpā ieviesa atbilstīgo pašvaldību elastīgāku koncepciju.

[53] Lieta SA.35179 *Czech Republic – Promotion of electricity from secondary sources (Čehijas Republika – elektroenerģijas ieguves veicināšana no sekundārajiem energoresursiem)*, Komisijas 2019. gada 26. septembra lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_35179.

[54] Lieta SA.54042 *Sofia waste-to-energy project/ cogeneration unit with recovery of energy from RDF – Bulgaria (Sofijas enerģijas atgūšanas projekts / koģenerācijas iekārta, ar kuru atgūst enerģiju no kurināmā, kas iegūts no atkritumiem, – Bulgārija*, Komisijas 2019. gada 25. novembra lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_54042.

[55] Lieta SA.47662 *LIP – Aid to LG Chem Wrocław Energy Sp. z o.o. (LIP – atbalsts LG Chem Wrocław Energy Sp. z o.o.)*, Komisijas 2019. gada 28. janvāra lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_47662.

apstiprināt valsts atbalsta shēmas, kas palīdz dalībvalstīm sasniegt energoefektivitātes mērķus un veicina oglekļa dioksīda emisiju samazināšanu saskaņā ar ES vidiskajiem mērķiem.

2019. gada 14. jūnijā Komisija apstiprināja 5,4 miljardu EUR atbalstu elektroenerģijas ražošanai no atjaunojamajiem energoresursiem Itālijā[56], lai palīdzētu tai sasniegt atjaunojamo energoresursu enerģijas mērķus. Ar šo shēmu tiks atbalstīta elektroenerģijas ražošana no tādiem atjaunojamajiem energoresursiem kā sauszemes/piekrastes vēji, saules fotoelementi, ūdens un notekūdeņu dūņu gāzes, un tā būs piemērojama līdz 2021. gadam.

2019. gada 26. jūlijā Komisija apstiprināja atbalstu sešiem atkrastes vējparkiem Francijā[57]. To būvniecību paredzēts sākt šogad, un tos paredzēts nodot ekspluatācijā 2022. gadā. Šie atbalsta pasākumi palīdzēs Francijai palielināt no atjaunojamajiem energoresursiem ražotās elektroenerģijas daļu, lai sasniegtu klimata mērķus saskaņā ar ES vidiskajiem mērķiem[58].

Regulējums un konkurences politika savstarpēji papildinoši palīdz garantēt energoapgādes drošību Eiropas iedzīvotājiem un uzņēmumiem

Jaudas mehānismi ir pasākumi, kurus dalībvalstis veic, lai nodrošinātu elektroapgādes atbilstību pieprasījumam vidējā termiņā un ilgtermiņā. To nolūks ir novērst paredzamo jaudas trūkumu un nodrošināt apgādes drošību. Jaudas mehānismu izstrādē ir svarīgi novērst konkurences izkropļojumus, jo citādi tie var izraisīt augstākas elektroenerģijas cenas patērētājiem, sniegt nepamatotas priekšrocības atsevišķiem energouzņēmumiem vai kavēt elektroenerģijas plūsmas pāri ES robežām.

Vienlaikus jāatzīmē, ka jaudas mehānismi nevar aizstāt elektroenerģijas tirgus reformas valstu un Eiropas līmenī. Jaunā Elektroenerģijas tirgus regula[59] paredz, ka dalībvalstīm, kas plāno ieviest jaudas mehānismus, jāiesniedz tirgus reformu plāns, kura mērķis ir novērst regulatīvos un citus trūkumus, kas mazina investīciju stimulus elektroenerģijas nozarē. Regula arī novērsīs tādas jaudas iekļaušanu jaudas mehānismos, kas rada augstu emisiju līmeni.

Komisija 2019. gadā izdeva divus lēmumus par jaudas mehānismiem Itālijā[60] un Lielbritānijā (pēc padziļinātas izmeklēšanas)[61], un šajos lēmumos jau bija ņemti vērā Elektroenerģijas tirgus regulas noteikumi par jaudas mehānismiem.

Tādu iespējamo karteļu izmeklēšana, kas kavē inovatīvu tehnoloģiju izmantošanu

---

[56] Lieta SA.53347 *Italy – Support to electricity from renewable sources 2019-2021 (Itālija – atbalsts elektroenerģijai no atjaunojamajiem energoresursiem (2019–2021))*, Komisijas 2019. gada 14. jūnija lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53347 .

[57] Lieta SA.45274 *France – Offshore wind park of Courseulles (Francija – Kurseles atkrastes vējparks)*, Komisijas 2019. gada 26. jūlija lēmums, lieta SA.45275 *France – Offshore wind park of Fécamp (Francija – Fēkānas atkrastes vējparks)*, Komisijas 2019. gada 26. jūlija lēmums, lieta SA.45276 *France – Offshore wind park of Saint-Nazaire (Francija – Sennazēras atkrastes vējparks)*, Komisijas 2019. gada 26. jūlija lēmums, lieta SA.47246 *France – Offshore wind park in Islands of Yeu et Noirmoutier (Francija – atkrastes vējparks Jē un Nuarmutjē salā)*, Komisijas 2019. gada 26. jūlija lēmums, lieta SA.47247 *France – Offshore wind park of Dieppe (Francija – Djepas atkrastes vējparks)*, Komisijas 2019. gada 26. jūlija lēmums, lieta SA.48007, *France – Offshore wind park of Saint-Brieuc (Francija – Senbrijē atkrastes vējparks)*, Komisijas 2019. gada 26. jūlija lēmums. Skatīt https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_4749.

[58] Skatīt https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024_lv.

[59] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/943 (2019. gada 5. jūnijs) par elektroenerģijas iekšējo tirgu (OV L 158, 14.6.2019., 54. lpp.).

[60] Lieta SA.53821 *Modification of the Italian capacity mechanism (Itālijas jaudas mehānisma izmaiņas)*, Komisijas 2019. gada 14. jūnija lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53821.

[61] SA.35980 *GB capacity mechanism (Lielbritānijas jaudas mehānisms)*, Komisijas 2019. gada 24. oktobra lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_35980.

Komisijas Pamatnostādnēs par horizontālajiem sadarbības nolīgumiem cita starpā skaidroti tādi uzņēmumu sadarbības veidi, kuru mērķis ir uzlabot produktu kvalitāti un inovāciju un kuri nerada bažas saskaņā ar ES konkurences tiesībām. Uzņēmumu vienošanās ierobežot konkurenci kvalitātes un jauninājumu ziņā ir pretlikumīga. 2019. gada 5. aprīlī Komisija nosūtīja iebildumu paziņojumu *BMW*, *Daimler* un *Volkswagen Group* (*Volkswagen*, *Audi*, *Porsche*)[62], informējot par tās provizorisko atzinumu, ka tie laikposmā no 2006. gada līdz 2014. gadam pārkāpuši ES pretmonopola noteikumus, noslēdzot slepenu vienošanos ierobežot konkurenci attiecībā uz tādu tehnoloģiju izstrādi, kas attīrītu emisijas, kuras rada vieglie pasažieru automobiļi ar benzīna dzinēju un ar dīzeļdzinēju. Komisijas provizoriskais viedoklis ir, ka automobiļu ražotāju rīcības mērķis bija ierobežot konkurenci divu emisiju attīrīšanas sistēmu inovācijas jomā, tādējādi, iespējams, liedzot patērētājiem iespēju iegādāties mazāku piesārņojumu radošus automobiļus, lai gan attiecīgā tehnoloģija ražotājiem bijusi pieejama.

5. Konkurences aizsardzība ražošanas nozarē

Konkurences noteikumu izpilde ražošanas nozarē nodrošina uzņēmumu taisnīgu un vienlīdzīgu konkurenci vienotajā tirgū. Turklāt valsts atbalsta noteikumu īstenošana palīdz virzīt publisko finansējumu uz pētniecību, apmācību un energoefektivitāti. Tikai inovatīvi uzņēmumi ar ilgtspējīgiem darījumdarbības plāniem var ES patērētājiem un uzņēmumiem nodrošināt viedās preces un pakalpojumus par konkurētspējīgām cenām. Uzlabojot ES uzņēmumu efektivitāti un ilgtermiņa konkurētspēju vienotajā tirgū, šie uzņēmumi kļūst konkurētspējīgi globālajā tirgū.

Lēmumi un izmeklēšana par uzņēmumu apvienošanos pamatnozarēs, kurās ir lieli šķēršļi ieiešanai tirgū

ES uzņēmumu apvienošanās kontrole palīdz nodrošināt uzņēmumu taisnīgu un vienlīdzīgu konkurenci vienotajā tirgū. Komisija rūpīgi pārbauda paziņotos darījumus, kas var būtiski izkropļot konkurenci. Novērtējumā Komisija ņem vērā apvienošanās radīto efektivitātes pieaugumu, kas var pozitīvi ietekmēt izmaksas, inovāciju un citus aspektus, ar nosacījumu, ka minētais pieaugums ir pierādāms, izriet no konkrētās uzņēmumu apvienošanās un, visticamāk, tiks novirzīts uz patērētājiem. Ja rodas ar konkurenci saistītas bažas, uzņēmumiem, kas apvienojas, ir iespēja tās novērst, piedāvājot saistības. Ja netiek noteiktas vai saskaņotas pienācīgas un pietiekamas saistības, Komisija darījumu aizliedz. Pēdējos desmit gados Komisija ir apstiprinājusi vairāk nekā 3000 uzņēmumu apvienošanās darījumu, no kuriem vairāk nekā 90 % tika atļauti bez jebkādiem nosacījumiem. Tajā pašā laikposmā Komisija aizliedza tikai desmit uzņēmumu apvienošanās darījumus, no kuriem trīs – 2019. gadā.

Pamata ražošanas un patēriņa preču nozarēs 2019. gadā joprojām bija ievērojams īpatsvars no visām Komisijas konkurences noteikumu izpildes lietām.

2019. gada 6. februārī Komisija saskaņā ar ES Apvienošanās regulu aizliedza *Siemens* ierosināto *Alstom* iegādi[63]. *Siemens* un *Alstom*, abi nozīmīgi dzelzceļa nozares pārstāvji, nebija piedāvājuši pietiekamus korektīvos pasākumus Komisijas bažu kliedēšanai ilgtermiņā.

Siemens/_Alstom_ apvienošanās: dzelzceļa operatoru un pasažieru aizsardzība

Vilcieniem un to vadībai izmantotajām signalizācijas iekārtām ir ārkārtīgi liela nozīme Eiropas transporta sistēmā. *Siemens* (Vācija) un *Alstom* (Francija) ir pasaules līmenī vadoši dzelzceļa transporta uzņēmumi, un ierosinātā darījuma rezultātā būtu tikuši apvienoti divi lielākie ritošā sastāva

[62] Lieta AT.40178 *Car emissions (Automobiļu emisijas)*, pieejama vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40178.
[63] Lieta M.8677 *Siemens/Alstom*, Komisijas 2019. gada 6. februāra lēmums, pieejams vietnē http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8677.

(vilcienu) un signalizācijas risinājumu piegādātāji Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ) – lielākie gan apvienoto darbību apjoma ziņā, gan arī to ģeogrāfiskās klātbūtnes ziņā. Kā minēts, abi uzņēmumi ir vadošajās pozīcijās pasaules mērogā.

Komisija padziļinātajā novērtējumā secināja, ka bez pietiekamiem korektīvajiem pasākumiem šo uzņēmumu apvienošanās būtu kaitējusi konkurencei vairākos dzelzceļa signalizācijas sistēmu tirgos un ātrgaitas vilcienu tirgū. Tās rezultātā būtu radies neapstrīdams tirgus līderis vairākos dzelzceļa signalizācijas tirgos un dominējošs tirgus dalībnieks ātrgaitas vilcienu tirgū EEZ. Visos konkrētajos tirgos, kuros tika konstatētas ar konkurenci saistītas bažas, atlikušo konkurentu radītais konkurences spiediens nebūtu bijis pietiekams efektīvas konkurences nodrošināšanai. Izmeklēšanas gaitā Komisija arī rūpīgi izvērtēja konkurenci citur pasaulē un atzina, ka jaunu konkurentu, to skaitā iespējamo Ķīnas piegādātāju, ienākšana EEZ ātrgaitas ritošā sastāva tirgū vai signalizācijas risinājumu tirgos, kuros tika konstatētas ar konkurenci saistītas bažas, visticamāk, tuvākajā laikā nenotiks.

Siemens un *Alstom* piedāvāja korektīvos pasākumus, kuri nespēja izkliedēt Komisijas bažas par konkurenci. Tirgus dalībnieki, ar kuriem Komisija apspriedās un kuriem tā lūdza viedokli par piedāvātajiem korektīvajiem pasākumiem, sniedza negatīvu atzinumu, tādējādi apstiprinot Komisijas novērtējumu.

Tā kā netika piedāvāti pienācīgi korektīvie pasākumi, kas likvidētu ar konkurenci saistītās bažas attiecībā uz ātrgaitas ritošā sastāva tirgu un dzelzceļa signalizācijas tirgiem, Komisija secināja, ka šo uzņēmumu apvienošanās rezultātā paaugstinātos cenas, samazinātos izvēles iespējas piegādātājiem un būtu mazāk inovatīvu produktu, tādējādi kaitējot vilcienu operatoriem, dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājiem un galu galā miljoniem eiropiešu, kas ik dienu izmanto dzelzceļa transportu darba vai atpūtas vajadzībām. Tāpēc tā ierosināto darījumu aizliedza.

2019. gada 6. februārī Komisija saskaņā ar ES Apvienošanās regulu aizliedza arī *Wieland* ierosināto *Aurubis Rolled Products* un *Aurubis* kapitāldaļu uzņēmumā *Schwermetall* iegādi[64]. Komisija pauda bažas par samazinātu konkurenci un augstākām cenām attiecībā uz velmētiem vara produktiem, kurus izmanto Eiropas ražotāji. Daudzi Eiropas rūpnieciskie klienti arī pauda bažas par *Schwermetall* velmēto vara slokšņu piegādēm un velmēto produktu cenu pieaugumu. *Wieland* un *Aurubis* ir divi no trim lielākajiem velmēto vara produktu ražotājiem

[64] Lieta M.8900 *Wieland / Aurubis Rolled Products / Schwermetal*, Komisijas 2019. gada 6. februāra lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8900.

Eiropā. Ja tie būtu apvienojušies, *Wieland* būtu kļuvis par dominējošo dalībnieku velmēto vara produktu tirgū, tā tirgus daļa Eiropā būtu pārsniegusi 50 % un tam būtu tikai viens konkurents, kura tirgus daļa pārsniedz 10 %. Tā kā *Wieland* nebija gatavs efektīvi kliedēt paustās bažas, Komisija ierosināto darījumu aizliedza.

Plastmasas nozarē Komisija 2019. gada 18. janvārī pēc padziļinātas izmeklēšanas apstiprināja *BASF* ierosināto *Solvay* poliamīda (neilona) darījumdarbības bloka iegādi[65] ar nosacījumu, ka tiek atsavināta lielākā daļa *Solvay* attiecīgo aktīvu EEZ. Komisija konstatēja risku, ka paziņotais darījums, iespējams, izraisītu cenu paaugstināšanos un/vai izejvielu pieejamības samazināšanos neilona 6,6 vērtības veidošanas ķēdē, kā arī cenu paaugstināšanos galapatērētājiem. Neilona 6,6 produkti ietver speciālo plastmasu, kuru izmanto autobūves, elektronikas vai būvniecības nozarē. Tos bieži izmanto kā smagāku metāla daļu aizstājējus un enerģijas ietaupījuma nodrošināšanai. 2019. gada 25. novembrī Komisija apstiprināja *Domo Chemicals* ierosināto atsavinātā darījumdarbības bloka iegādi[66].

2019. gada 11. jūnijā Komisija saskaņā ar ES Apvienošanās regulu aizliedza plānoto *Tata Steel* un *ThyssenKrupp* kopuzņēmumu[67], kas EEZ būtu apvienojis *ThyssenKrupp* un *Tata Steel* darbību plakano oglekļa tērauda izstrādājumu un elektrotehniskā tērauda jomā. *ThyssenKrupp*, otrs lielākais plakano oglekļa tērauda izstrādājumu ražotājs EEZ, un *Tata Steel*, trešais lielākais ražotājs, ir arī nozīmīgi ar metālu pārklāta un daudzslāņu tērauda ražotāji (lietojumam iepakojumā) un cinkotu plakano oglekļa tērauda izstrādājumu ražotāji (autobūves nozarei). Komisija pauda bažas par mazāku konkurenci (mazāka izvēle tērauda patērētājiem) un dažādu veidu tērauda augstākām cenām. Puses nepiedāvāja pienācīgus korektīvos pasākumus, kas kliedētu šīs bažas. Komisija arī lūdza tirgus dalībnieku viedokli par piedāvātajiem korektīvajiem pasākumiem, un to atzinums bija negatīvs. Tādējādi Komisija ierosināto darījumu aizliedza.

Pēc padziļinātas izmeklēšanas Komisija 2019. gada 1. oktobrī ar konkrētiem nosacījumiem apstiprināja *Novelis* ierosināto alumīnija ražošanas konkurenta *Aleris*[68] iegādi. Komisija pauda bažas par to, ka darījuma rezultātā Eiropas patērētājiem būtu jāmaksā vairāk par automobiļu virsbūves alumīnija loksnēm, kuras izmanto automobiļu ražošanā arī tādēļ, lai samazinātu degvielas patēriņu un emisijas. Lai kliedētu Komisijas bažas, uzņēmumi piedāvāja atsavināt visu *Aleris* automobiļu virsbūves alumīnija lokšņu darījumdarbību Eiropā, ietverot tā ražotni Beļģijā. Atsavināšana ietver pētniecības un izstrādes aktīvus, kā arī finansējumu investīcijām nolūkā papildus uzlabot tā spējas. Tā kā ierosinātā atsavināšana likvidētu visu pārklāšanos, ko šis darījums Eiropā radītu automobiļu virsbūves alumīnija lokšņu jomā, Komisija secināja, ka darījums līdz ar saistību uzņemšanos vairs neradītu bažas par konkurenci. Apstiprinājums ir pieņemts ar nosacījumu, ka saistības tiks pilnībā izpildītas.

Komisija arī sāka padziļinātas izmeklēšanas saistībā ar vairākiem ierosinātajiem apvienošanās darījumiem ražošanas nozarē. Padziļināto izmeklēšanu sākšana neskar to iznākumu. 2019. gada 4. oktobrī Komisija sāka padziļinātu izmeklēšanu, lai saskaņā ar ES Apvienošanās regulu novērtētu gaisa kuģu ražotāju *Boeing* un *Embraer* ierosināto divu kopuzņēmumu

[65] Lieta M.8674 *BASF / Solvay's EP and P&I Business*, Komisijas 2019. gada 18. janvāra lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8674.
[66] Lieta M.9553 *Domo Investment Group / Solvay Performance Polyamides Business in the EEA (Domo Investment Group / Solvay Performance Polyamides EEZ)*, Komisijas 2019. gada 25. novembra lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9553.
[67] Lieta M.8713 *Tata Steel / Thyssenkrupp / JV*, Komisijas 2019. gada 11. jūnija lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8713.
[68] Lieta M.9076*Novelis/Aleris*, Komisijas 2019. gada 1. oktobra lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9076.

izveidi[69]. Komisija bažījās par to, ka darījuma rezultātā, iespējams, paaugstinātos cenas un samazinātos izvēles iespējas komerciālo gaisa kuģu jomā.

Turklāt 2019. gada 30. oktobrī Komisija sāka padziļinātu izmeklēšanu, lai noteiktu, vai *Fincantieri* ierosinātā *Chantiers de l'Atlantique*[70] iegāde varētu ievērojami samazināt efektīvu konkurenci. Abi kuģubūves uzņēmumi ir globāli līderi tirgū, kas jau ir koncentrēts un ar noslogotām jaudām.

2019. gada 17. decembrī Komisija sāka padziļinātu izmeklēšanu, lai saskaņā ar ES Apvienošanās regulu novērtētu *Hyundai Heavy Industries Holdings* (*HHIH*) ierosināto citas kuģubūves grupas *Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering CO., Ltd* (*DSME*) iegādi[71]. Komisija bažījas, ka uzņēmumu apvienošanās var mazināt konkurenci dažādos pasaules kravas kuģu būves tirgos. Kravas kuģu būve ir Eiropas Savienībai svarīga nozare. Eiropas kuģniecības sabiedrības ir nozīmīgi *DSME* un *HHIH* klienti un veido 30 % no kravas kuģu pasaules mēroga pieprasījuma.

ES valsts atbalsta noteikumi palīdz sekmēt inovāciju

Komisija 2014. gada jūnijā pieņēma paziņojumu par svarīgiem projektiem visas Eiropas interesēs (*IPCEI*), kurā noteica kritērijus, saskaņā ar kuriem dalībvalstis var atbalstīt transnacionālus projektus, kuri ir stratēģiski nozīmīgi ES[72]. Paziņojumā ir noteikti saderīguma noteikumi, tādējādi sekmējot dalībvalstu sadarbību pie tādiem projektiem, kas nodrošina skaidru ieguldījumu ekonomikas izaugsmē, ilgtspējā, darbvietās un ES konkurētspējā. Šis paziņojums turklāt prasa uzņemties saistības nolūkā nodrošināt jaunu zināšanu plašu izplatīšanu visā ES, kā arī detalizētu novērtējumu no konkurences viedokļa ar mērķi minimizēt nepamatotus izkropļojumus. *IPCEI* paziņojums papildina citus tādus valsts atbalsta noteikumus kā Vispārējā grupu atbrīvojumu regula (VGAR)[73] un Pētniecības, izstrādes un inovācijas nostādnes[74], kas arī ļauj atbalstīt inovatīvus projektus, vienlaikus nodrošinot iespējamo konkurences izkropļojumu ierobežošanu.

Komisija 2018. gada decembrī konstatēja, ka integrēts projekts attiecībā uz pētniecību un inovāciju mikroelektronikas (svarīgas pamattehnoloģijas) jomā, par ko kopīgi paziņoja Apvienotā Karaliste, Francija, Itālija un Vācija, atbilst ES valsts atbalsta noteikumiem un ir visas Eiropas interesēs[75]. Šīs četras dalībvalstis šim projektam nodrošinās finansējumu 1,75 miljardu EUR apmērā, un paredzēts, ka projekts papildus piesaistīs privātās investīcijas 6 miljardu EUR apmērā.

Pēc šā pirmā *IPCEI* projekta 2019. gada decembrī tika apstiprināts otrs projekts par akumulatoriem. Akumulatoru ražošana ir Eiropas ekonomikas un sabiedrības stratēģiskās interesēs, jo tai ir potenciāls tīras mobilitātes, enerģētikas, ilgtspējas un konkurētspējas ziņā.

---

[69] Lieta M.9097 *Boeing/Embraer*, pieejama vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9097. *Boeing* 2020. gada 25. aprīlī izbeidza vienošanos izveidot kopuzņēmumus ar *Embraer*.

[70] Lieta M.9162 *Fincantieri / Chantiers De L'Atlantique*, pieejama vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9162.

[71] Lieta M.9343 *Hyundai Heavy Industries Holdings / Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering*, pieejama vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9343.

[72] Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu.

[73] Skatīt http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/block.html.

[74] Komisijas paziņojums "Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai" (OV C 198, 27.6.2014., 1.–29. lpp.).

[75] Lieta SA.46705 (Francija), SA.46578 (Vācija), SA.46595 (Itālija) un SA.46590 (Apvienotā Karaliste). Skatīt arī https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_18_6862.

Svarīgi projekti visas Eiropas interesēs: atbalsts visiem akumulatoru vērtības veidošanas ķēdes segmentiem

2019. gada decembrī Komisija apstiprināja otru svarīgu projektu visas Eiropas interesēs, par kuru kopīgi paziņoja Beļģija, Francija, Itālija, Polija, Somija, Vācija un Zviedrija un kura mērķis ir atbalstīt pētniecību un inovāciju akumulatoru jomā, kas ir visas Eiropas prioritārā joma[76]. Šīs septiņas dalībvalstis turpmākajos gados nodrošinās finansējumu aptuveni 3,2 miljardu EUR apmērā, un paredzams, ka tas piesaistīs privātās investīcijas papildu 5 miljardu EUR apmērā.

Plānots, ka visu projektu pabeigs 2031. gadā (katram apakšprojektam būs atšķirīgi termiņi). Projektā būs 17 tiešie dalībnieki, galvenokārt nozares dalībnieki, ietverot mazos un vidējos uzņēmumus (MVU).

Projekts pieder pie Eiropas Akumulatoru alianses starp Komisiju, ieinteresētajām dalībvalstīm un nozares dalībniekiem, kas 2018. gada maijā pieņēma stratēģisko rīcības plānu akumulatoru jomā.

6. Vienlīdzīgu konkurences apstākļu nodrošināšana nodokļu jomā

Vienlīdzīgu konkurences apstākļu nodrošināšana uzņēmumiem, tādējādi garantējot konkurenci pēc spējām, arī nodokļu sistēmas jomā, vairo uzticēšanos vienotajam tirgum. Dalībvalstis nevar piešķirt starptautiskām uzņēmumu grupām tādus nodokļu atvieglojumus, kas nav pieejami citiem uzņēmumiem (bieži – vietējiem uzņēmumiem), jo tas būtiski izkropļotu konkurenci. Turklāt tas atņemtu publiskā sektora budžetiem un ES nodokļu maksātājiem līdzekļus, kas ļoti nepieciešami cīņai pret klimata pārmaiņām, infrastruktūras veidošanai un investīcijām inovācijā.

[76] Lieta SA.54793 (Beļģija), SA.54801 (Vācija), SA.54794 (Francija), SA.54806 (Itālija), SA.54808 (Polija), SA.54796 (Zviedrija) un SA.54809 (Somija). Skatīt arī https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_19_6705.

Vispārējā tiesa 2019. gada 24. septembrī pieņēma pirmos spriedumus par Komisijas lēmumiem, kuros bija konstatēts, ka attiecībā uz *Starbucks*[77] un *Fiat*[78] pieņemtie nodokļu nolēmumi ir uzskatāmi par valsts atbalstu. *Fiat* lietā Vispārējā tiesa atstāja spēkā Komisijas 2015. gada 21. oktobra lēmumu[79], piekrītot, ka Komisija bija pareizi piemērojusi valsts atbalsta noteikumus, novērtējot, vai pastāv nelikumīga priekšrocība, un tās mērķis nebija saskaņot nodokļu noteikumus visā ES. Vispārējā tiesa arī piekrita Komisijas konstatējumam, ka Luksemburgas nodokļu nolēmums bija selektīvs, tādējādi tas nebija pieejams visiem uzņēmumiem. *Starbucks* lietā Vispārējā tiesa atcēla Komisijas 2015. gada 21. oktobra lēmumu[80], secinot, ka Komisija nav spējusi pierādīt priekšrocību par labu šim uzņēmumam. Abās lietās Vispārējā tiesa piekrita Komisijas pieejai izmantot valsts atbalsta noteikumus nodokļu lietās.

Komisija turpina cīņu pret selektīviem nodokļu atvieglojumiem

Komisija 2019. gadā turpināja izskatīt agresīvas nodokļu plānošanas pasākumus saskaņā ar ES valsts atbalsta noteikumiem un vērtēt, vai to rezultātā tiek sniegts nelikumīgs valsts atbalsts.

2019. gada 2. aprīlī Komisija secināja, ka Apvienotā Karaliste piešķīrusi nelikumīgus nodokļu atvieglojumus dažiem starptautiskiem uzņēmumiem, piemērojot tiem atbrīvojumu no noteikumiem par nodokļu apiešanas novēršanu, kas pazīstami kā *kontrolētu ārvalstu uzņēmumu* (*CFC*)[81] noteikumi.

2019. gada 10. janvārī Komisija sāka padziļinātu izmeklēšanu, lai izpētītu, vai Nīderlandes nodokļu nolēmumi attiecībā uz *Nike*[82] tam varētu būt nodrošinājuši negodīgu priekšrocību salīdzinājumā ar konkurentiem, tādējādi pārkāpjot ES valsts atbalsta noteikumus. Komisijas oficiālā izmeklēšana attiecas uz diviem *Nike* grupas uzņēmumiem Nīderlandē piemēroto nodokļa režīmu. Laikposmā no 2006. līdz 2015. gadam Nīderlandes nodokļu iestādes izdeva nodokļu nolēmumus, kas apstiprināja autoratlīdzības aprēķināšanas metodi. Tādējādi šiem grupas uzņēmumiem uzlika nodokļus tikai par ierobežotu daļu no pamatdarbības peļņas, balstoties uz pārdošanas rādītājiem. Komisija pauž bažas, ka ar nolēmumiem apstiprinātie autoratlīdzības maksājumi, iespējams, neatspoguļo saimniecisko realitāti. Tie šķiet augstāki par tādiem maksājumiem, par kuriem atbilstoši tirgus nosacījumiem savstarpēji būtu vienojušies savstarpēji neatkarīgi uzņēmumi.

Ņemot vērā Vispārējās tiesas spriedumu, ar kuru lēmums par *virspeļņu Beļģijā* tika atcelts[83] ar argumentu, ka nodokļu nolēmumi jānovērtējot atsevišķi saskaņā ar ES valsts atbalsta noteikumiem, Komisija 2019. gada 16. septembrī sāka atsevišķas padziļinātas izmeklēšanas

[77] Apvienotās lietas T-760/15 un T-636/16, *Nīderlandes Karaliste u. c. / Eiropas Komisija*, 2019. gada 24. septembra spriedums, ECLI:EU:T:2019:669.
[78] Apvienotās lietas T-755/15 un T-759/15, *Luksemburgas Lielhercogiste un* Fiat Chrysler Finance Europe */ Eiropas Komisija*, 2019. gada 24. septembra spriedums, ECLI:EU:T:2019:670.
[79] Lieta SA.38375 *Valsts atbalsts, ko Luksemburga īsteno par labu* Fiat, Komisijas 2015. gada 21. oktobra lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38375.
[80] Lieta SA.38374 *Valsts atbalsts, ko Nīderlande īstenojusi attiecībā uz uzņēmumu* Starbucks, Komisijas 2015. gada 21. oktobra lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38374.
[81] Lieta SA.44896 *Valsts atbalsta shēma, ko Apvienotā Karaliste īstenojusi attiecībā uz kontrolētu ārvalstu uzņēmumu grupu finansēšanas atbrīvojumu*, Komisijas 2019. gada 2. aprīļa lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44896.
[82] Lieta SA.51284 *Nīderlande – Iespējamais valsts atbalsts Nike*, Komisijas 2019. gada 10. janvāra lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_51284.
[83] Lieta SA.37667 *Virspeļņas atbrīvošana no nodokļa Beļģijā*, Komisijas 2016. gada 11. janvāra lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_37667.

par 39 Beļģijas virspeļņas nodokļu nolēmumiem attiecībā uz starptautiskiem uzņēmumiem[84]. Līdztekus Komisija pārsūdzēja Vispārējās tiesas spriedumu Eiropas Savienības Tiesā, lai gūtu lielāku skaidrību par atbalsta shēmas pastāvēšanu. Lietas patlaban ir izskatīšanā.

7. Finanšu sektora noturīguma palielināšana banku savienības kontekstā

Eiropas finanšu sektora vispārējā stabilizācija pēc finanšu krīzes un banku savienības tiesiskā regulējuma pastāvīgā īstenošana turpināja mazināt valsts atbalsta gadījumu skaitu finanšu sektorā.

2019. gada 5. decembrī Komisija pieņēma lēmumu, kurā secināts, ka Vācijas bankas *Norddeutsche Landesbank – Girozentrale (NordLB)*[85] rekapitalizācija atbilst tirgus prasībām. Pasākumi ietvēra tiešas investīcijas 2,8 miljardu EUR apmērā un investīcijas, kuru mērķis ir īstenot nepieciešamās strukturālās pārmaiņas, kā arī lieluma samazināšanu nolūkā nodrošināt *NordLB* turpmāku rentablu darbību tirgū. Komisija konstatēja, ka valsts saņemtu tādu atlīdzību, kas atbilst tai, kādai līdzīgos apstākļos būtu piekritis privāts operators. Tādējādi pasākumi ir saskaņā ar tirgus nosacījumiem un bez valsts atbalsta ES noteikumu nozīmē. Eiropas Centrālā banka kā atbildīgā uzraudzības iestāde 2019. gada 29. novembrī apstiprināja plānu. Īstenojot līdzīgu pieeju, 2019. gada 29. oktobrī Komisija konstatēja, ka Rumānijas plāni iepludināt 200 miljonu EUR kapitālu valstij pilnībā piederošajā *CEC Bank*[86] tiktu īstenoti saskaņā ar tirgus nosacījumiem un tādējādi bez valsts atbalsta par labu bankai ES noteikumu nozīmē.

Tomēr, neraugoties uz ES banku sektora noturīguma uzlabošanos, dažās tā daļās joprojām nav atrisinātas pārmantotās problēmas, piemēram, ieņēmumus nenesošo aizdevumu (*NPL*) līmenis, kas dažās dalībvalstīs joprojām ir augsts. 2019. gadā Komisija apstiprināja *Grieķijas aktīvu aizsardzības shēmu* (pazīstama arī kā *Hercules*)[87], atzīstot, ka tā neietver valsts atbalstu, jo ir vērsta uz ieņēmumus nenesošajiem aizdevumiem Grieķijā. Šī shēma ir piemērs tam, kā dalībvalstis var palīdzēt bankām sakārtot bilances, nepiešķirot atbalstu un nekropļojot konkurenci.

Godīgas konkurences pastāvīga nodrošināšana finanšu pakalpojumu tirgos patērētāju un uzņēmumu labā

Digitālā pārveide finanšu pakalpojumus Eiropā ietekmē tikpat lielā mērā kā citas nozares. Digitālās tehnoloģijas sniedz uzņēmumiem jaunas iespējas labāk apkalpot klientus, nodrošinot lētākus pakalpojumus. Lai pilnībā izmantotu digitalizācijas potenciālu, finanšu tehnoloģiju uzņēmumiem būs nepieciešama reāla iespēja konkurēt, un ar tiesisko regulējumu būs jānodrošina iespēja garantēt vienlīdzīgus konkurences apstākļus visu finanšu pakalpojumu sniedzēju vidū.

2019. gadā konkurences noteikumu izpildei visā finanšu sektorā joprojām bija nozīmīga loma godīgas konkurences nodrošināšanā un finanšu stabilitātes aizsardzībā. 2019. gada 22. janvārī

[84] Skatīt https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_5578.

[85] Lieta SA.49094 *Market-conform measures for strengthening capital and restructuring of Norddeutsche Landesbank (Tirgus nosacījumiem atbilstīgi pasākumi* Norddeutsche Landesbank *kapitāla stiprināšanai un pārstrukturēšanai)*, Komisijas 2019. gada 5. decembra lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_49094.

[87] Lieta SA.53519 *Hellenic Asset Protection Scheme ('Hercules') – Greece (Grieķijas aktīvu aizsardzības shēma (*Hercules*) – Grieķija)*, Komisijas 2019. gada 10. oktobra lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53519.

Komisija maksājumu karšu shēmai *Mastercard*[88] piemēroja 570 miljonu EUR naudas sodu par to, ka tā kavēja komersantu piekļuvi pārrobežu pakalpojumiem attiecībā uz norēķiniem ar karti, tādējādi pārkāpjot ES pretmonopola noteikumus.

***Mastercard II*: veselīgas konkurences veicināšana maksājumu nozarē**

Mastercard ir patērētāju karšu skaita un darījumu vērtības ziņā otrā lielākā maksājumu karšu shēma Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ). Maksājumiem ar karti ir nozīmīga loma vienotajā tirgū, jo Eiropas patērētāji un uzņēmumi vairāk nekā pusi bezskaidras naudas maksājumu veic, izmantojot karti. Kad patērētājs veikalā vai internetā izmanto debetkarti vai kredītkarti, mazumtirgotāja banka kartes turētāja bankai maksā starpbanku komisijas maksu. Mazumtirgotāja banka šo maksu novirza uz mazumtirgotāju, kas to, tāpat kā jebkuras citas izmaksas, iekļauj visiem patērētājiem piemērojamajā galīgajā cenā.

Komisijas izmeklēšanā tika konstatēts, ka *Mastercard* pārrobežu noteikumos paredzēts pienākums mazumtirgotāju bankām piemērot tās valsts starpbanku komisijas maksu, kurā atrodas mazumtirgotājs. Šo noteikumu rezultātā mazumtirgotāji par bankas pakalpojumiem attiecībā uz maksājumiem ar karti maksāja vairāk, nekā tie maksātu, ja brīvi varētu piemeklēt un izvēlēties lētākus pakalpojumus. Pārrobežu noteikumi arī izraisīja augstākas cenas mazumtirgotājiem un patērētājiem, ierobežoja pārrobežu konkurenci un radīja mākslīgu vienotā tirgus segmentāciju.

Komisija secināja, ka *Mastercard* pārrobežu noteikumi līdz 2015. gada 9. decembrim pārkāpa ES pretmonopola noteikumus, jo tie ierobežoja komersantu iespēju gūt labumu no labākiem nosacījumiem, kurus piedāvā bankas, kas vienotajā tirgū darbojas citviet. Balstoties uz to, Komisija nolēma *Mastercard* piemērot naudas sodu 570 miljonu EUR apmērā.

2015. gada 9. decembrī ar Starpbanku komisijas maksu regulu (*IFR*)[89] tika ieviestas maksimālās robežvērtības starpbanku komisijas maksām, kas iepriekš dažādās EEZ valstīs ievērojami atšķīrās. Komisija pašreiz vērtē 2015. gada *IFR* īstenošanu un saistībā ar to ir

[88] Lieta AT.40049 *MasterCard II*, Komisijas 2019. gada 22. janvāra lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40049.

[89] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2015/751 (2015. gada 29. aprīlis) par starpbanku komisijas maksām, ko piemēro kartēm piesaistītiem maksājumu darījumiem (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 123, 19.5.2015., 1.–15. lpp.).

pasūtījusi pētījumu[90]. Komisija noslēdza atsevišķas pretmonopola izmeklēšanas par *Mastercard*, *Visa Inc.* un *Visa International* daudzpusējām starpbanku komisijas maksām (*MIF*), ko piemēro tādiem darījumiem EEZ, kas veikti ar ārpus EEZ izdotām patērētāju debetkartēm un kredītkartēm (starpreģionālās *MIF*). *IFR* nenoteica maksimālās robežvērtības šīm *MIF*, kas radīja būtisku slogu Eiropas komersantiem un palielināja mazumtirdzniecības cenas visiem patērētājiem. 2014. gadā pēc *Visa Europe* saistību pieņemšanas attiecīgā procedūra tika slēgta[91]. 2019. gadā *Mastercard*, *Visa Inc.* un *Visa International* atsevišķi piedāvāja saistības, kas samazinātu starpreģionālās *MIF* par vidēji 40 %, nosakot tās vienādā līmenī ar saistošajām maksimālajām robežvērtībām vai zemāk par tām. Komisija 2019. gada 29. aprīlī pieņēma divus lēmumus, padarot šīs saistības juridiski saistošas saskaņā ar ES pretmonopola noteikumiem[92].

2019. gada 16. maijā Komisija divos izlīguma lēmumos piemēroja naudas sodu piecām bankām par iesaistīšanos divos karteļos *ārvalstu valūtas tūlītējo darījumu tirgū (FOREX)*[93] attiecībā uz 11 nozīmīgām valūtām. Ar pirmo lēmumu (tā dēvētais "Forex – Three-Way Banana Split" kartelis) kopā 811 miljonu EUR naudas sodu piemēroja *Barclays*, *the Royal Bank of Scotland* (*RBS*), *Citigroup* un *JPMorgan*. Pārkāpums ilga no 2007. gada 18. decembra līdz 2013. gada 31. janvārim. Ar otro lēmumu (tā dēvētais "Forex – Essex Express" kartelis) kopā gandrīz 258 miljonu EUR naudas sodu piemēroja *Barclays*, *RBS* un *MUFG Bank* (iepriekšējais nosaukums *Bank of Tokyo-Mitsubishi*). Pārkāpums ilga no 2009. gada 14. decembra līdz 2012. gada 31. jūlijam. *Union Bank of Switzerland* (*UBS*) bija abu lēmumu adresāte, taču tai naudas sods piemērots netika, jo tā Komisijai atklāja karteļu pastāvēšanu.

Komisija 2019. gadā turpināja cieši pārraudzīt kredītu nozari un publicēja ziņojumu[94] par ES aizdevumu sindicēšanu, iekļaujot informāciju par to, kā sindikāti tiek izveidoti un darbojas, kā arī par to ietekmi uz konkurenci kredītu tirgos. Sindicētie aizdevumi ir svarīgi lielo infrastruktūras un inovācijas projektu finansēšanas instrumenti.

Apdrošināšanas nozarē Komisija 2019. gada maijā sāka oficiālu pretmonopola izmeklēšanu par *Insurance Ireland*[95], lai novērtētu, vai sabiedrībām, kas vēlējās piedāvāt savus pakalpojumus Īrijas mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanas tirgū, tika negodīgi liegta piekļuve datu kopumam, kuru iesaistīto uzņēmumu vajadzībām pārvaldīja *Insurance Ireland*. Ja izmeklējamā prakse tiks pierādīta, tā varētu kvalificēties kā ES konkurences noteikumu pārkāpums. Tā turklāt varētu samazināt Īrijas transportlīdzekļu vadītāju izvēli saistībā ar mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanu un radīt mazāk konkurētspējīgas cenas. Oficiālā izmeklēšana sākta pēc 2017. gada jūlijā veiktajām inspekcijām Īrijas mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanas tirgū.

8. Godīgas konkurences nodrošināšana pārtikas, patēriņa preču un veselības aprūpes nozarē

[90] Skatīt https://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0120161enn.pdf.
[91] Lieta AT.39398 *VISA MIF*, Komisijas 2014. gada 26. februāra lēmums. Skatīt http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/39398/39398_9728_3.pdf.
[92] Lieta AT 39398 *Visa MIF* un AT 40049 *Mastercard II*, Komisijas 2019. gada 29. aprīļa lēmumi. Skatīt https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40049 un https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39398.
[93] Lieta AT.40135 *FOREX*, Komisijas 2019. gada 16. maija lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40135.
[94] Skatīt https://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419330enn.pdf.
[95] Lieta AT.40511 *Insurance Ireland: Insurance claims database and conditions of access (*Insurance Ireland*: apdrošināšanas prasību datubāze un piekļuves nosacījumi)*, pieejama vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40511.

Vienotais tirgus sniedz mazumtirgotājiem un patērētājiem iespējas salīdzināt piedāvājumus visā Eiropā un izvēlēties no plašāka produktu klāsta par zemākām cenām. Ja uzņēmumi ierobežo tirgotājus, neļaujot pārdot preces pārrobežu mērogā un tiešsaistē ES vienotajā tirgū, patērētājiem tiek samazināta izvēle un paaugstinātas cenas. Līgumā par ES darbību iekļautie Eiropas konkurences noteikumi[96] aizliedz uzņēmumu nolīgumus, kas nepieļauj, ierobežo vai izkropļo konkurenci ES vienotajā tirgū.

Pretmonopola noteikumu izpilde pārrobežu patēriņa preču jomā

2019. gadā Komisija izskatīja vairākus ES pretmonopola noteikumu pārkāpšanas gadījumus, kad licenciātiem nebija ļauts pārdot licencētus produktus citā valstī.

2019. gada 13. maijā Komisija piemēroja 200,4 miljonu EUR naudas sodu *Anheuser-Busch InBev NV/SA (AB InBev)*[97] par alus tirdzniecības ierobežošanu kaimiņos esošajās ES dalībvalstīs, tādējādi pārkāpjot ES pretmonopola noteikumus.

Cīņas turpināšana pret tādu pārrobežu praksi vienotajā tirgū, kas nav saderīga ar konkurenci

AB InBev ir pasaulē lielākā alus darītava. Tās populārākais alus zīmols Beļģijā ir *Jupiler,* kas veido aptuveni 40 % no kopējā Beļģijas alus tirgus pārdošanas apjoma ziņā. *AB InBev* pārdod alu *Jupiler* arī citās ES dalībvalstīs, tostarp Nīderlandē un Francijā.

Komisija 2016. gada jūnijā sāktajā izmeklēšanā konstatēja, ka Nīderlandē *AB InBev* alu *Jupiler* mazumtirgotājiem un vairumtirgotājiem pārdod par zemākām cenām nekā Beļģijā, jo Nīderlandē valda lielāka konkurence. Komisija arī secināja, ka *AB InBev* ir dominējošais uzņēmums Beļģijas alus tirgū un ka *AB InBev* ļaunprātīgi izmantoja dominējošo stāvokli Beļģijā, ierobežojot lielveikalu un vairumtirgotāju iespēju iegādāties alu *Jupiler* par zemākām cenām Nīderlandē un importēt to uz Beļģiju. Tādējādi tika ierobežota pārrobežu tirdzniecība vienotajā tirgū, un patērētājiem Beļģijā par alu *Jupiler* bija jāmaksā vairāk.

ES konkurences noteikumu pārkāpums ilga no 2009. gada 9. februāra līdz 2016. gada 31. oktobrim, un Komisija piemēroja *AB InBev* naudas sodu 200 409 000 EUR apmērā. Komisijas lēmums noteica arī uz pieciem gadiem juridiski saistošu korektīvo pasākumu – nodrošināt, ka *AB InBev* obligāto informāciju par pārtiku uz produktu iepakojuma sniedz franču un nīderlandiešu valodā. Komisija nolēma samazināt *AB InBev* naudas sodu par 15 %, ņemot vērā, ka *AB InBev* atzina pārkāpumu un īstenoja korektīvos pasākumus, kuru mērķis ir sekmēt produktu pārrobežu tirdzniecību.

[96] Skatīt https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12008E101:LV:HTML.
[97] Lieta AT40134 *AB InBev alus tirdzniecības ierobežojumi*, Komisijas 2019. gada 13. maija lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40134.

Saskaņā ar ES konkurences noteikumiem dominējošs stāvoklis tirgū kā tāds nav nelikumīgs. Tomēr dominējošiem uzņēmumiem ir īpašs pienākums neizmantot savu tirgus varu ļaunprātīgi, ierobežojot konkurenci vai nu konkrētajā tirgū, vai citos tirgos.

2019. gada 25. martā Komisija piemēroja *Nike* 12,5 miljonu EUR naudas sodu[98] par aizliegumu tirgotājiem pārdot citām EEZ valstīm licencētas preces, proti, dažu Eiropas slavenāko futbola klubu un federāciju preces. Komisija izmeklēšanā konstatēja, ka *Nike* vienkāršās licencēšanas un izplatīšanas nolīgumi pārkāpj ES konkurences noteikumus cita starpā tāpēc, ka tajos ietvertas klauzulas, kas tieši aizliedz aktīvu un pasīvu pārdošanu tiešsaistē un bezsaistē EEZ valstīs, kuras licenciātiem nav konkrēti iedalītas. *Nike* arī ieviesa zināmus pasākumus nolūkā netieši īstenot šos pārdošanas ierobežojumus, piemēram, draudot licenciātiem izbeigt līgumu un veicot revīzijas, lai pārliecinātos par ierobežojumu ievērošanu. Līdzīgā lietā Komisija 2019. gada 9. jūlijā piemēroja *Sanrio*[99] 6,2 miljonu EUR naudas sodu par to, ka tika ierobežotas tirgotāju iespējas pārdot licencētas preces citās EEZ valstīs. Šis ierobežojums skāra produktus ar tādiem *Sanrio* piederošiem tēliem kā *Hello Kitty*. Konkrētāk, *Sanrio* ierobežoja to valodu loku, kuras licenciāti var izmantot uz precēm. *Sanrio* nelikumīgā prakse ilga aptuveni 11 gadus. *Sanrio* un *Nike* naudas sodi tika samazināti par 40 %, jo tie ne vien atzina savus attiecīgos pārkāpumus, bet arī lielā mērā sadarbojās ar Komisiju, pat pārsniedzot juridiski prasīto sadarbošanās apjomu. Komisija veica arī trešo izmeklēšanu, kura attiecās uz licencēšanas praksi, ko piekopj *Universal Studios*[100] – cita starpā filmu sērijas *Minions* un *Jurassic World* tiesību īpašnieks.

[98] Lieta AT.40436 – *Licencētas preces – Nike*, pieejama vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40436.
[99] Lieta AT.40432 – *Licencētas preces – Sanrio*, pieejama vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40432.
[100] Lieta AT.40433 – Filmu atribūtika, pieejama vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40433. Lēmums, ar ko *NBC Universal* piemēro 14,3 miljonu EUR naudas sodu par līguma ierobežojumiem vienkāršas licencēšanas nolīgumos attiecībā uz tādu preču pārdošanu, kas satur *NBC Universal* filmu atribūtiku, pieņemts 2020. gada 30. janvārī.

2019. gada 27. septembrī Komisija *Coroos* un *Groupe CECAB*[101] par ES pretmonopola noteikumu pārkāpumu piemēroja naudas sodu, kura kopējā summa ir 31,6 miljoni EUR. *Bonduelle* naudas sods piemērots netika, jo tas informēja Komisiju par karteļa pastāvēšanu. *Bonduelle*, *Coroos* un *Groupe CECAB* vairāk nekā 13 gadus darbojās kartelī attiecībā uz dažu veidu konservētu dārzeņu piegādi mazumtirgotājiem un/vai ēdināšanas pakalpojumu uzņēmumiem EEZ. Uzņēmumi noteica cenas, vienojās par tirgus daļām un apjoma kvotām, sadalīja patērētājus un tirgus, saskaņoja atbildes uz piedāvājumiem un apmainījās ar sensitīvu komercinformāciju. Pārkāpums tika īstenots visā EEZ un ilga no 2000. gada 19. janvāra līdz 2013. gada 11. jūnijam *Bonduelle* gadījumā un līdz 2013. gada 1. oktobrim *Coroos* un *Groupe CECAB* gadījumā. Visi trīs uzņēmumi atzina iesaistīšanos kartelī un piekrita izlīgumam.

Turklāt 2019. gada novembrī Komisija sāka oficiālu pretmonopola izmeklēšanu, lai vērtētu, vai divas no lielākajiem Francijas mazumtirgotāju grupām, proti, *Casino Guichard-Perrachon* (pazīstama kā *Casino*) un *Les Mousquetaires* (pazīstama kā *Intermarché*)[102], bija saskaņojušas rīcību tirgū, tādējādi pārkāpjot ES konkurences noteikumus. Izmeklēšana iekļaujas Komisijas centienos nodrošināt, ka mūsdienīgā pārtikas preču mazumtirdzniecība sniedz labumu patērētājiem.

Konkurences politika sekmē cenas ziņā pieejamas un novatoriskas zāles

2019. gada 28. janvārī Komisija publicēja ziņojumu "Konkurences noteikumu izpildes panākšana farmācijas nozarē (2009.–2017. g.) – Eiropas konkurences iestāžu sadarbība nolūkā nodrošināt cenas ziņā pieejamas un novatoriskas zāles"[103]. Šajā ziņojumā ir sniegts visaptverošs pārskats un piemēri par to, kā Komisija un 28 dalībvalstu konkurences iestādes laikposmā no 2009. līdz 2017. gadam ir piemērojušas ES pretmonopola un uzņēmumu apvienošanās noteikumus farmācijas nozarē. Ziņojumā tika konstatēts, ka ES konkurences noteikumu piemērošana pret praksi, kas būtu varējusi izkropļot novatorisma stimulus, ir palīdzējusi šajā nozarē saglabāt novatorisma līmeni.

Komisija 2019. gadā turpināja procedūru divās lietās, kuru ietvaros tā izmeklē uzņēmumus, par kuriem ir aizdomas, ka tie kavē vai samazina patērētāju piekļuvi efektīvām, novatoriskām un cenas ziņā pieejamām zālēm. Pirmā lieta attiecas uz tā dēvēto "pay-for-delay" praksi (apmaiņā pret maksājumu novilcina ģenērisko zāļu uzņēmumu ienākšanu tirgū), kas kavēja ģenēriskā modafinila[104] (miega traucējumu zāļu) ienākšanu tirgū. Komisija plāno šo izmeklēšanu pabeigt 2020. gadā. Otrā lieta attiecas uz Komisijas notiekošo oficiālo pretmonopola procedūru pret *Aspen Pharma*[105] saistībā ar aizdomām par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu. Komisija izmeklē apgalvojumus, ka *Aspen Pharma*, iespējams, piemērojis negodīgas un pārmērīgas cenas par dažādām pretvēža zālēm visās EEZ valstīs, izņemot Itāliju[106]. Komisija plāno šo lietu pabeigt 2020. gadā.

9. Transporta un pasta pakalpojumi

[101] Lieta AT.40127 *Coroos and Groupe CECAB (Coroos un Groupe CECAB)*, Komisijas 2019. gada 13. maija lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_5911.
[102] Lieta AT.40466 *Alliance Casino & Intermarché (*Casino *un* Intermarché *alianse)*, Komisijas 2019. gada 13. maija lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40466.
[103] Skatīt http://ec.europa.eu/competition/sectors/pharmaceuticals/report2019/index.html un https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/IP_19_741.
[104] Lieta AT.39686 *Cephalon*, skatīt 2017. gada 17. jūlija IP/17/2063: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-2063_en.htm.
[105] Lieta AT.40394 *Aspen*. Skatīt 2017. gada 15. maija IP/17/1323: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1323_en.htm un http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40394/40394_235_3.pdf.
[106] Itālijas konkurences iestāde attiecībā uz *Aspen* lēmumu par pārkāpumu pieņēma 2016. gada 29. septembrī.

Konkurētspējīga transporta un pasta nozare ir svarīga no vienotā tirgus pienācīgās darbības viedokļa, turklāt tā labvēlīgi ietekmē citas Eiropas ekonomikas nozares, kuras integrētas globālajos tirgos. Šajās nozarēs konkurence ir īpaši svarīga patērētājiem, izaugsmes gūšanai un darbvietu radīšanai.

Valsts atbalsts transporta nozarē sekmē konkurences izkropļojumu novēršanu

2019. gada 2. augustā Komisija pieņēma lēmumu, kurā konstatēja, ka tirgvedības nolīgumi, kas noslēgti starp vietējo Tūrisma un saimniecisko plūsmu veicināšanas asociāciju *(APFTE)* un *Ryanair*[107] par Monpeljē lidostu, saskaņā ar ES valsts atbalsta noteikumiem ir nelikumīgi. Laikposmā no 2010. līdz 2017. gadam *APFTE* noslēdza vairākus tirgvedības nolīgumus ar *Ryanair* un tā meitasuzņēmumu *Airport Marketing Services (AMS)*, saskaņā ar kuriem aviosabiedrība un tās meitasuzņēmums saņēma maksājumus apmaiņā pret to, ka *Ryanair* tīmekļa vietnē Monpeljē un tās apkārtne tika popularizēta kā tūrisma galamērķis. Šie maksājumi *Ryanair* nodrošināja selektīvu priekšrocību salīdzinājumā ar konkurentiem. Tagad Francijai no *Ryanair* jāatgūst nelikumīgais valsts atbalsts 8,5 miljonu EUR apmērā. Komisija pašreiz izmeklē vēl citus nolīgumus starp publiskajām iestādēm un aviosabiedrībām, kas darbojas Spānijas reģionālajās lidostās Žironā un Reusā[108].

2019. gada 28. februārī Komisija sāka padziļinātu izmeklēšanu, lai novērtētu, vai Dānijas un Zviedrijas publiskais atbalsts *Ēresunda*[109] dzelzceļa un autoceļu fiksētajam savienojumam bija atbilstošs ES valsts atbalsta noteikumiem. Turklāt 2019. gada jūnijā Komisija sāka padziļinātu izmeklēšanu, lai noteiktu, vai ES valsts atbalsta noteikumiem atbilda publiskā finansējuma modelis, kuru piemēroja Fēmarnbelta[110] dzelzceļa un autoceļu fiksētajam savienojumam starp Dāniju un Vāciju. Abas padziļinātās izmeklēšanas sāktas, ņemot vērā Vispārējās tiesas atceltos iepriekšējos Komisijas lēmumus, ar ko attiecīgais atbalsts bija apstiprināts.

2019. gada 16. decembrī Komisija saskaņā ar ES valsts atbalsta noteikumiem apstiprināja piecas shēmas jūras transporta atbalstam Dānijā, Igaunijā, Kiprā, Polijā un Zviedrijā[111]. Shēmas veicina kuģu reģistrāciju Eiropā un sekmē nozares globālo konkurētspēju, neradot nepamatotus konkurences izkropļojumus.

Valsts atbalsts pasta pakalpojumiem: vienlīdzīgu konkurences apstākļu uzturēšana

Valsts atbalsta kontrole pasta nozarē nodrošina, ka gadījumā, ja pasta pakalpojumu sniedzējam (parasti vēsturiskajam pasta pakalpojumu sniedzējam) uztic tādu pienākumu sniegt sabiedriskos pakalpojumus, kas rada lielas izmaksas, šim pakalpojumu sniedzējam izmaksātā kompensācija nekropļo konkurenci starp vēsturiskajiem pasta pakalpojumu sniedzējiem un jaunajiem dalībniekiem.

2019. gada 22. jūlijā Komisija apstiprināja 171,74 miljonu EUR sabiedriskā pakalpojuma sniegšanas kompensāciju, ko Itālija piešķīra *Poste Italiane*[112] par laikrakstu un grāmatu

[107] Lieta SA.47867 *Uzņēmumam* Ryanair *sniegtais atbalsts Monpeljē lidostā*, Komisijas 2019. gada 2. augusta lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_sa_47867.
[108] Lieta SA.33909 *Žironas un Reus lidosta – atbalsts* Ryanair, pieejama vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_33909 .
[109] Lietas SA.52162 un SA.52617 – *State aid in favour of the Oresund Bridge Consortium (Valsts atbalsts Ēresunda tilta konsorcijam)*. Skatīt https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_1468.
[110] Lieta SA.39078 – Finansējums Fēmarnbelta fiksētā savienojuma projektam, pieejama vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_39078.
[111] Lieta SA.51809 (Kipra), SA.52069 (Dānija), SA.53469 (Igaunija), SA.46380 (Polija), SA.46740 (Zviedrija). Skatīt https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_19_6780.
[112] Lieta SA.48492 – *Compensation to Poste Italiane for reduced tariffs for publishers and not-for profit organizations 2017-2019 (Kompensācija* Poste Italiane *par izdevējiem un bezpeļņas organizācijām piemērotajiem samazinātajiem tarifiem laikposmā no 2017. līdz 2019. gadam)*, Komisijas 2019. gada 22. jūlija

izdevēju un bezpeļņas organizāciju publikāciju izplatīšanu par samazinātiem tarifiem laikposmā no 2017. līdz 2019. gadam.

Turklāt 2019. gada 14. jūnijā Komisija sāka padziļinātu izmeklēšanu, lai novērtētu, vai Dānijas un Zviedrijas nodrošinātā kapitāla iepludināšana *PostNord* un *PostNord* nodrošinātā kapitāla iepludināšana *Post Danmark* atbilst ES valsts atbalsta noteikumiem[113]. *Post Danmark* ir Dānijas valsts pasta operators, kas pilnībā pieder uzņēmumam *PostNord*, kurš savukārt pieder Dānijai (40 %) un Zviedrijai (60 %).

10. Spēku apvienošana konkurences kultūras veicināšanā Eiropas un pasaules mērogā

Tā kā pasaules tirgi turpina integrēties un aizvien vairāk uzņēmumu paļaujas uz globālām vērtības veidošanas ķēdēm, konkurences aģentūrām vairāk nekā jebkad agrāk ir jāpalielina sava sadarbība un jāvienojas par kopējiem standartiem un procedūrām. Efektīva konkurences noteikumu izpilde arvien vairāk ir atkarīga no sadarbības ar citām izpildes panākšanas iestādēm.

Komisija joprojām bija starptautiskās sadarbības priekšgalā konkurences jomā gan daudzpusējā, gan divpusējā līmenī. 2019. gadā Komisija turpināja aktīvi iesaistīties ar konkurenci saistītos starptautiskos forumos, piemēram, ESAO Konkurences komitejā, Starptautiskajā konkurences tīklā (*ICN*), Pasaules Bankā un Apvienoto Nāciju Organizācijas Tirdzniecības un attīstības konferencē (*UNCTAD*). Komisija turpina apņēmīgi veicināt starptautisko konkurences kultūru, kā arī sekmēt vienlīdzīgus konkurences apstākļus globālā līmenī, lai uzņēmumi varētu konkurēt pēc to spējām. 2019. gadā Komisija turpināja centienus uzlabot starptautiskos noteikumus par subsīdijām. Subsīdiju noteikumu reforma ir viena no ES galvenajām prioritātēm attiecībā uz PTO tirdzniecības noteikumu modernizāciju. Tā arī sekmēja G7 valstu konkurences iestāžu vienotas izpratnes panākšanu par problēmām, kuras digitālā ekonomika rada konkurences analīzes jomā.

Divpusējā līmenī Komisija tiecas sarunās par brīvās tirdzniecības nolīgumiem (BTN) iekļaut noteikumus par konkurenci un valsts atbalsta kontroli. 2019. gadā Komisija turpināja sarunas par BTN ar Austrāliju, Azerbaidžānu, Čīli, Indonēziju, Jaunzēlandi, Tunisiju un Uzbekistānu un noslēdza sarunas ar Kirgizstānu un *Mercosur*.

Komisija 2019. gadā arī turpināja sadarbību ar Ķīnu konkurences politikas jomā un konkurences lietās: atjaunināja ES un Ķīnas konkurences politikas dialoga ietvarus[114] un parakstīja saprašanās memorandu par dialogu valsts atbalsta kontroles režīma un konkurences godīguma izvērtēšanas sistēmas jomā[115]. Komisijas sarunas par visaptverošu investīciju nolīgumu ar Ķīnu joprojām turpinās.

Turklāt Komisija turpināja tehnisko sadarbību konkurences politikas un noteikumu izpildes jomā ar Eiropas Savienības galvenajiem tirdzniecības partneriem, ar kuriem Komisija ir parakstījusi saprašanās memorandus. Saistībā ar kaimiņvalstīm 2019. gadā Komisija bija iesaistīta ES konkurences *acquis* īstenošanas pārraudzībā tādās valstīs kā Ukrainā.

Visbeidzot, Komisija turpināja pārraudzīt ES pievienošanās kandidātvalstu atbilstību saistībām konkurences politikas jomā saskaņā ar stabilizācijas un asociācijas nolīgumiem.

---

lēmums, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48492.

[113] Lietas SA.49668 un SA.53403 *Alleged State aid to Post Danmark (Iespējamais valsts atbalsts* Post Danmark*)*. Skatīt https://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-3008_en.

[114] Skatīt https://ec.europa.eu/competition/international/bilateral/agreement_tor_china_2019.pdf.

[115] Skatīt https://ec.europa.eu/competition/international/bilateral/mou_china_2019.pdf.

Sadarbība ar valstu konkurences iestādēm Eiropas Konkurences tīklā

Kopš 2004. gada Komisija un visu ES dalībvalstu konkurences iestādes savstarpēji sadarbojas Eiropas Konkurences tīklā (EKT)[116]. EKT mērķis ir izveidot efektīvu tiesisko regulējumu, ar kuru panākt Eiropas konkurences tiesību izpildi attiecībā uz uzņēmumiem, kuri iesaistās pārrobežu darījumdarbības praksē, kas ierobežo konkurenci.

2019. gadā Komisija turpināja nodrošināt 101. un 102. panta konsekvento piemērošanu ar EKT palīdzību. Divi no Regulā (EK) 1/2003[117] paredzētajiem galvenajiem sadarbības mehānismiem šajā nolūkā ir valstu konkurences iestāžu pienākums informēt Komisiju par jaunu izmeklēšanu, kad tiek veikts pirmais oficiālais izmeklēšanas pasākums, un apspriesties ar Komisiju par paredzētajiem lēmumiem. Tīkla ietvaros 2019. gadā tika uzsāktas 138 jaunas izmeklēšanas un tika iesniegti 95 paredzētie lēmumi; salīdzinājumam – 2018. gadā tika uzsāktas 165 jaunas izmeklēšanas un iesniegti 75 paredzētie lēmumi. Šie dati iekļauj arī Komisijas izmeklēšanas un lēmumus.

Papildus šiem Regulā (EK) 1/2003 paredzētajiem sadarbības mehānismiem ES konkurences noteikumu konsekventu izpildi nodrošina arī citas EKT sadarbības darbplūsmas. Tīkla dalībnieki regulāri tiekas, lai apspriestu lietas to agrīnā stadijā, politikas jautājumus, kā arī stratēģiskas nozīmes jautājumus. Horizontālās darba grupās un nozaru apakšgrupās 2019. gadā tika organizētas 28 sanāksmes, kurās konkurences iestāžu ierēdņi apmainījās ar viedokļiem.

Regulāra un konstruktīva dialoga uzturēšana starp iestādēm

Eiropas Parlaments (EP), Padome un abas konsultatīvās komitejas ar savu īpašo lomu iepretim Eiropas Savienības pilsoņiem un ieinteresētajām personām ir nozīmīgi konkurences politikas dialoga partneri.

Reaģējot uz Parlamenta ziņojumu attiecībā uz 2017. gada ziņojumu par ES konkurences politiku (referents *M. Reimon*), Komisija izcēla nodokļu nolēmumu lietas, konferenci par konkurenci digitālajā laikmetā, bažas vides jomā, atbalstu Eiropas ražojošajām nozarēm un konkurenci kā vienu no iekšējā tirgus vadošajiem principiem.

Komisijas atbilde uz EP 2019. gada 31. janvārī pieņemto rezolūciju par konkurences politiku tika sniegta 3. jūlijā nosūtītajā rakstveida atbildē[118]. Komisija īpaši atzinīgi novērtēja EP atbalstu spēcīgai un efektīvai konkurences politikai, ieskaitot atbalstu valstu konkurences iestāžu spēju stiprināšanai ar mērķi nodrošināt ES konkurences tiesību efektīvāku izpildi saskaņā ar tā dēvēto EKT+ direktīvu un atbalstu pietiekamu resursu un atbilstošu rīku nodrošināšanai Komisijai nolūkā mērķtiecīgāk virzīt izmeklēšanas un pabeigt tās pietiekami ātri, tostarp saistībā ar sarunām par Vienotā tirgus programmu nākamās daudzgadu finanšu shēmas ietvaros. Komisāre *Margrethe Vestager* 2019. gadā vairākas reizes uzstājās Parlamentā. Februārī *Margrethe Vestager* uzstājās EP Īpašajā komitejā nodokļu jautājumos un apmeklēja arī EP Ekonomikas un monetārās komitejas Banku savienības darba grupas slēgto sanāksmi, lai kopā ar priekšsēdētāja vietnieku Valdi Dombrovski runātu par *Banca Carige* un *Nord LB* valsts atbalsta lietām.

Martā komisāre *Margrethe Vestager* piedalījās strukturētajā dialogā ar EP Ekonomikas un monetāro komiteju, kurā viņa norādīja, ka EP atbalsts Komisijas darbam konkurences politikas jomā ir svarīgs rīks atvērta vienotā tirgus nodrošināšanai iedzīvotājiem.

---

[116] Komisijas paziņojums par sadarbību konkurences iestāžu tīklā, OV C 101, 27.4.2004., 43.–53. lpp. (OV C 374, 13.10.2016., 10. lpp.).

[117] Padomes Regula (EK) Nr. 1/2003 (2002. gada 16. decembris) par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82. pantā (OV L 1, 4.1.2003., 1.–25. lpp.).

[118] Skatīt https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/spdoc.do?i=32005&j=0&l=en.

Papildus komisāres un atsevišķu Eiropas Parlamenta deputātu divpusējām sanāksmēm Komisijas Konkurences ĢD dienesti EP deputātiem un to darbiniekiem sniedza tehniskas prezentācijas.

Decembrī 2018. gada ziņojuma par konkurences politiku cikla ietvaros Konkurences ĢD ģenerāldirektora pienākumu izpildītājs piedalījās diskusijās EP Ekonomikas un monetārajā komitejā pēc tam, kad komitejas ziņojuma projektu bija prezentējusi referente *Yon-Courtin*. Komisija visu gadu sadarbojās arī ar abām konsultatīvajām komitejām.

Komisāri *Margrethe Vestager* 2019. gada 16. maijā uzaicināja uz Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas (EESK) 543. plenārsesiju viedokļu apmaiņai ar tās locekļiem par konkurences politikas problēmjautājumiem jaunajā Komisijas un EP pilnvaru periodā, jo īpaši digitālās ekonomikas un ilgtspējīgas attīstības kontekstā. *Margrethe Vestager* norādīja uz tādiem jaunā iestāžu darba cikla problēmjautājumiem kā jaunās tehnoloģijas un inovācija, ekonomikas izaugsme, efektīva nodokļu sistēma, zaļā ekonomika, kā arī uz nākotni vērsta klimata pārmaiņu politika.

2019. gada 13. martā, kad Padomes prezidentvalsts bija Rumānija, komisāre *Margrethe Vestager* tika uzaicināta uz pusdienu debatēm par rūpniecības politiku ar Pastāvīgo pārstāvju komiteju (*COREPER*). Tajā pašā dienā Rumānija kā prezidentvalsts vadīja dienu ilgu Konkurences jautājumu darba grupu, kurā Konkurences ĢD bija iespēja dalībvalstu konkurences atašejiem sniegt tehniskus brīfingus par dažādiem konkurences politikas jautājumiem. Sanāksmē tika apspriesti temati, kas ietvēra digitālos problēmjautājumus, rūpniecības politiku un konkurenci lauksaimniecības un zāļu nozarē, Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas pārskatīšanu un jaunākās norises saistībā ar sadarbības nolīgumiem ar Kanādas un Japānas konkurences iestādēm.

Pēc tam 6. maijā par vairākiem no šiem tematiem tika apspriests jaunākais, pievēršoties valsts atbalsta jomas sasniegumiem saistībā ar svarīgiem projektiem visas Eiropas interesēs, īpašo padomdevēju galīgajam ziņojumam par konkurences politiku digitālajā laikmetā un rezultātiem Eirobarometra aptaujā, kurā vērtēja iedzīvotāju viedokļus par konkurenci. Februārī Komisija, kuru pārstāvēja Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD un Konkurences ĢD, Padomes Īpašajai lauksaimniecības komitejai saskaņā ar Regulas (ES) 1308/2013 (TKO regulas) 225. panta d) punktu prezentēja ziņojuma par konkurences noteikumu piemērošanu lauksaimniecības nozarei galvenos konstatējumus. 2019. gada otrajā pusē, kad Padomes prezidentvalsts bija Somija, Konkurences ĢD pārstāvji piedalījās Konkurētspējas un izaugsmes jautājumu augsta līmeņa darba grupas diskusijās par tematu "Holistiska pieeja ES darba kārtībai: rūpniecības un vienotā tirgus politikas sasaiste, tostarp pakalpojumu jomā" un sniedza aktualizētu informāciju par tematu "Datu un konkurences politika saistībā ar platformu ekonomiku".